

Podniesienie świadczeń macierzyńskich ma zachęcić do rodzenia dzieci
str. 9

Kryteria reorganizacji szkół określone przez rząd są sprzeczne z Konstytucją RL
str. 14-15

KURIER WILEŃSKI

2-3 maja 2023 r.

Nr 50 (19261)

Cena 0,80 euro

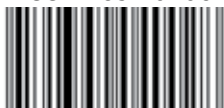

Święta ważne dla wszystkich Polaków

str. 4

Fot. Marian Paluszkiewicz

ISSN 1392-0405

9 771392 040028

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

**Birbinių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel./fax 260 84 44**

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwilenski.lt).

Zastępcy red. nacz.:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwilenski.lt)
Apolinary Klonowski (ds. online)
(a.klonowski@kurierwilenski.lt)

Sekretarz redakcji:
Liucija Stankevičiūtė
(l.stankeviciute@kurierwilenski.lt)

Diennikarze: Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik, Justyna
Giedrojc, Rajmund Klonowski, Ilona
Lewandowska, Anna Pieszko, Antoni
Radczenko, Witold Janczys,
Marian Paluszkiwicz — fotoreporter

Dział Promocji: Andrzej Podworski —
prenumerata (tel. 260 84 44, kolport@
kurierwilenski.lt), Jolanta Balkiewicz —
reklama (tel. 260 84 44,
reklama@kurierwilenski.lt).

Wydawca: VšĮ „Kurier Wilenski“
Druk: VšĮ „Vilnijos žodis“

Nakład: 3000 egz.

*Materiałów niezamówionych redakcja nie
zwraca. Zastrzeżenie o prawie
do skracania i adiacji tekstów.
Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.
Opinie Czytelników zawarte w ich listach
nie zawsze są zbiteżne z opinią redakcji.*

Redaktor dyżurny: Alicja Klonowska,
Apolinary Klonowski

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy
za Granicą 2021.

Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy
za Granicą 2022.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów
i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Aleksander Borowik

W sejmie przed 1 maja znów rozpętała się burza wokół likwidacji tego świątecznego i wolnego od pracy dnia.

Socdemi nadal stoją przy swoim, że to międzynarodowe święto ludzi pracy i wymyślone wcale nie było przez czerwonych, a Ameryka-

Komentarz dnia

Zlikwidować 1 maja

nów. Na wiosennej sesji parlamentu ma dojść do decydującej batalii, w ramach której ma być wykorzystany (a jakże inaczej!) argument unijny. Z jednej strony, na Litwie mamy 16 dni wolnych od pracy, a średnia unijna to 14. Ale z drugiej strony, dni urlopowych mamy mniej — 20.

Liberałowie chcą zlikwidować posowiecki relikw i odstawić 1 maja na tory „świąt pamiątkowych”, a ludowi pracującemu dodać jeden dzień urlopu, który by mógł wykorzystać wedle swego uznania.

Związki zawodowe zaraz stanęły okoniem, alarmując, że: raz — dzień ten będzie opłaco-

ny wg standardowej taryfy, a dwa — trzeba będzie o niego dopominać się na kolanach przed swoim chlebobawcą. Rządzący wypinają się, że związkowcom przecież nikt nie broni walczyć o zwiększenie urlopowego minimum nawet do 27 dni — jak to jest w niektórych krajach unijnych.

Na moją głowę dojdzie chyba do sytuacji zaniechania całej tej sprawy, by ją przypomnieć — jak to było przed hen laty — przy okazji np. zatwierdzania budżetu, gdzie będzie potrzebna większa jednogomyślność ogólnopartyjna...

A tymczasem zaraz urlop. Na ile w końcu dni?! ■

Trzy pytania do...

...Ingi Ježerkauskaitė, doradczynie Wydziału Spraw Międzynarodowych Państwowej Kasy Ubezpieczeń Zdrowotnych przy Ministerstwie Zdrowia

Rozmawiała Honorata Adamowicz

1. W ubiegłym roku zauważalny był wzrost liczby wniosków ze strony mieszkańców o zwrot kosztów świadczeń zdrowotnych udzielonych w innych krajach europejskich, zakupionych leków czy pomocy medycznej. Ile wniosków tego typu wniosków złożono?

W ubiegłym roku otrzymaliśmy 131 wniosków o zwrot kosztów transgranicznej opieki zdrowotnej. Terytorialny Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych zwrócił wydatki poniesione w innych krajach 124 osobom posiadającym obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne na Litwie. Do tego potrzeba było 141 tys. euro z funduszy obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego. To aż o 45,5 tys. euro więcej niż w 2021 r.

2. Do jakich państw najczęściej udają się w celach zdrowotnych ubezpieczeni mieszkańcy Litwy?

W ubiegłym roku najwięcej naszych obywateli udawało się na leczenie do sąsiedniej Łotwy — wpłynęło 61 wniosków o zwrot poniesionych w tym kraju wydatków, pojechali też do Polski (33 wnioski). Tymczasem w ubiegłym roku znacznie mniej litewskich ubezpieczonych pojechało do Niemiec na leczenie.

3. O jakie usługi medyczne najczęściej chodzi?

Najczęściej rodacy chcieli odzyskać pieniądze za konsultacje prowadzone przez zagranicznych lekarzy specjalistów. ■

Reprezentantka Litwy Monika Linkytė udała się na Konkurs Piosenki Eurowizji w Liverpoolu
Fot. Tomas Vinickas, ELTA

Ograniczenia ruchu drogowego w związku z przebudową Góry Bouffalowej

Nabiera tempa ostatni etap projektu przebudowy Góry Bouffalowej. Trzy firmy prowadzące prace — „Tilsta”, „Fegda” i „Eikos statyba” — rozpoczęły już roboty związane z infrastrukturą komunikacyjną, rozwiązaniami inżynierskimi i kształtowaniem krajobrazu, które potrwają do końca przyszłego roku.

W toku realizacji projektu planowane jest kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznej w pobliżu parku Góry Bouffalowej, a tym samym włączenie tere-

nu w dynamiczne życie miasta. Ma być stworzone połączenie terenów zielonych, które umożliwiłoby dotarcie z parku Zakret do Starego Miasta. Wkrótce rozpocznie się budowa wiaduktu dla pieszych nad ulicą Tauro. Wyremontowany zostanie stary plac zabaw dla dzieci, pojawią się też zaciszne tereny rekreacyjno-sportowe oraz parking. W centralnej części zbocza Góry Bouffalowej planuje się zachowanie strefy sportów zimowych, a w centralnej części parku ma

być urządzona wielofunkcyjna przestrzeń aktywności. Odnowiony teren parku stanie się atrakcyjnym obiektem rekreacyjnym i kulturowym, który będzie współgrał z przyszłą Narodową Salą Koncertową „Tautos Namai”. Budowa sali koncertowej powinna ruszyć w przyszłym roku, a jej zakończenie planowane jest na koniec 2026 r. Podczas prac projektowych — od 2 maja do 27 sierpnia — nastąpią ograniczenia ruchu na ulicy Tauro. ■

L24.lt

Imieniny

2 maja

Anatola, Borysa, Cyriaka, Gwalberta, Walberta, Walentego, Waltera, Zygmunta

3 maja

Aleksandra, Alodii, Antoniny, Diodora, Leonii, Marii, Marioli, Maura, Teodula, Tymoteusza, Wioli

Cytat dnia

„Polska jest zarówno proamerykańska, jak i proeuropejska. Jesteśmy integratorem, zwornikiem tych dwóch potężnych obszarów wolnego świata i chcemy nim w tym świecie wolnym być” — powiedział w poniedziałek na antenie Radia Olsztyn premier Polski Mateusz Morawiecki.

Z okazji urodzin naszego słuchacza i członka zarządu

Leona Luczka,

który prawie pół wieku był dyrektorem polskich szkół na Litwie, w zupełności oddając samego siebie, swe pomysły i dążenia w sprawie polskości na Wileńszczyźnie — rektor PUTW prof. Ryszard Kuźmo i słuchacze winszują Pana Leona i życzą mu dużo zdrowia, radości i wytrwałości w dalszym życiu.

Składamy podziękowania za głębokie zaangażowanie się w pracę i działalność naszego uniwersytetu.

Aby Bóg Wszechmocny i Matka Boska Ostrobramska zawsze i wszędzie mieli Pana Leona Luczka w swej Boskiej opiece.

Rektor PUTW w Wilnie i słuchacze

Liczba dnia

3 km — tyle wynosi długość nowej trasy zwiedzania Wilna

pt. „Oj, to boli! Medycyna w Wilnie: od szpitali do szczytów” („Ai, skauda! Medicina Vilniuje: nuo špitolių iki vakcinų”) poświęconej progresowi medycyny w stolicy w okresie XVI-XX w.

Święta ważne dla wszystkich Polaków

Na początku maja obchodzimy święta ważne dla wszystkich Polaków. 2 maja to Dzień Polonii i Polaków za Granicą, w tym samym dniu przypada także Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej. Następnego dnia obchodzimy rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja 1791 r. Choć na Litwie nie są to dni wolne od pracy, to jednak z okazji polskich świąt narodowych będzie się działo.

W BIAŁO-CZERWONYCH BARWACH

2 maja swoje święto ma polska flaga, jest to więc dobra okazja do eksponowania biało-czerwonych barw bez żadnych ograniczeń. W tym dniu zachęca się do wywieszania na swoim domu, balkonie czy autach flag i chorągiewek, przypinania na piersi kokard i kotylionów w barwach narodowych. Niech obchody tego święta napawają nas dumą z powodu pięknych kart naszej przeszłości i pozwolą łączyć się w radosnym świętowaniu z Polakami na całym świecie.

Z obchodami Święta Flagi pięknie się łączy inne święto — Święto Polonii (czyli tych Polaków, którzy emigrowali z Polski) i Polaków za Granicą (czyli tych, od których Polska „wyjechała”, zmieniając granice). Jest to dobra okazja, by przypomnieć, że poza Polską mieszka ok. 20 mln Polaków rozsiadanych po całym świecie. Najwięcej Polaków mieszka w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Wielkiej Brytanii, Francji, Niemczech, na Litwie i w Australii.

W SERCU WILNA — KONCERT PO POLSKU

Z okazji Dnia Polonii i Polaków za Granicą do wspólnego celebrowania polskości zaprasza TVP Wilno. We wtorek, 2 maja o godz. 19.00, na placu Ratuszowym w Wilnie, odbędzie się koncert pt. „Polska w Sercu” z udziałem najbardziej znanych polskich wykonawców. Na scenie wystąpią m.in.: Maryla Rodowicz, Czerwone Gitary, Blue Cafe, Kamil Bednarek, De Mono, Feel, Pectus, Golec

Podczas Parady Polskości nie może zabraknąć biało-czerwonych barw
Fot. Marian Paluszkiewicz

uOrkiestra, Łukasz Drapała, Ewelina Gancewska oraz Doda.

Podczas koncertu zabrzmia najpopularniejsze polskie przeboje, nie zabraknie też spektakularnej scenografii, efektów wizualnych i występów tanecznych.

Koncert poprowadzą ulubieńcy widzów i charyzmatyczne osobowości telewizyjne: Aleksander Sikora i Izabella Krzan oraz prezenterki TVP Wilno: Agata Dorodko i Aldona Połomska. Koncert wyreżyseruje Tomasz Motyl. Wydarzenie będzie transmitowane na antenie TVP Wilno i TVP1.

UROCZYSTOŚĆ Z UDZIAŁEM DWÓCH PREMIERÓW

Tego dnia będziemy również świętować otwarcie nowej siedziby TVP Wilno w dobudowanym skrzydle Domu Kultury Polskiej w Wilnie, będącej pierwszą placówką Telewizji Polskiej poza granicami kraju. W otwarciu aneksu o godz. 17.00 wezmą udział premier RL Ingrida Šimonytė oraz premier RP Mateusz Morawiecki. Szefowie rządów wspólnie odsłonią tablicę pamiątkową.

Po wydarzeniu będzie można zwiedzić nową siedzibę, w której znajduje się nowe studio kanału

TVP Wilno, sala teatralna oraz hotel z restauracją.

PARADA POLSKOŚCI

Dzień Polonii i Polaków za Granicą oraz kolejna rocznica Konstytucji 3 Maja zostaną uczczone świąteczną paradą, która odbędzie się w sobotę, 6 maja. Na wydarzenie zaprasza Związek Polaków na Litwie.

Organizatorzy zapraszają 6 maja do przybycia na plac Niepodległości przy litewskim parlamencie, skąd o godz. 12.00 uczestnicy wyruszą w świątecznym pochodzie ulicami Wilna do Ostrej Bramy, gdzie przy cudownym obrazie Matki Bożej Ostrobramskiej o godz. 14.00 zostanie odprawiona msza św.

KONCERT „MAZOWSZA”

O godz. 15.30 na placu Ratuszowym w Wilnie odbędzie się koncert Państwowego Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca „Mazowsze” im. Tadeusza Sygietyńskiego. Koncert tego wyjątkowego zespołu, który kultywuje to, co w polskiej kulturze najpiękniejsze, można będzie też zobaczyć 7 maja o godz. 16.00 w parku miejskim w Solecznikach.

Opr. A.P.

Ustawa o desowietyzacji weszła w życie

1 maja na Litwie weszła w życie ustawa o desowietyzacji, która wprowadza zakaz promowania reżimów totalitarnych, autorytarnych i ich ideologii.

Honorata Adamowicz

Głównym celem tego aktu prawnego jest stworzenie warunków do usunięcia z przestrzeni publicznej symboli totalitaryzmu i autorytaryzmu: pomników, nazw ulic i placów oraz innych obiektów publicznych.

TRZEBA USUWAĆ, ALE CO PÓŹNIEJ Z TYM ROBIĆ?

— W rejonie wileńskim mamy dużo symboli totalitaryzmu i autorytaryzmu. Pomniki, cmentarze to bardzo delikatny temat. Dla niektórych to nie jest powiązane z nieprzyjemnym okresem sowieckim, ale bardziej z ich przodkami, którzy w tym okresie żyli. Do tego trzeba odpowiedzialnie podchodzić. Trzeba tłumaczyć, dlaczego należy usuwać poszczególne pomniki. Oczywiście, że trzeba usuwać, ale trzeba też myśleć, co z tym wszystkim później robić. Rejon wileński to dosyć duże terytorium, jest też cmentarz, więc trzeba dokładnie wszystko przemyśleć — ocenia w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Robert Duchniewicz, mer rejonu wileńskiego.

Samorządy będą musiały przekazać informacje o obiektach publicznych na swoim terenie, które mogą naruszać zakaz promowania reżimów totalitarnych do Litewskiego Centrum Badań Ludobójstwa i Ruchu Oporu, nie później niż w ciągu 20 dni roboczych od daty wejścia w życie nowej ustawy.

NIEKTÓRE NAZWY ULIC SĄ DWUZNACZNE

— Co dotyczy nazw ulic, to bardziej prosty temat. Trzeba sprawdzić dokładnie wszystkie nazwy ulicy. Niedawno zwróciła się do mnie pewna pani w sprawie ulicy Spalio (ul. Październikowa), że prawdopodobnie ulica została nazwana nie z powodu miesiąca, ale być może została tak nazwana w innym kontek-

W rejonie wileńskim można znaleźć sporo symboli totalitaryzmu i autorytaryzmu
Fot. Marian Paluszkiewicz

Głównym celem tego aktu prawnego jest stworzenie warunków do usunięcia z przestrzeni publicznej symboli totalitaryzmu i autorytaryzmu: pomników, nazw ulic i placów oraz innych obiektów publicznych.

ście. Trudno jest jednak udowodnić, co posłużyło przyczyną nazw poszczególnych ulic. W archiwach nie ma informacji, dlaczego jakaś ulica została nazwana właśnie tak. A więc należy prowadzić dyskusje i mieszkańcy powinni w tym uczestniczyć. Niektóre nazwy ulic są dwuznaczne, można je interpretować na różne sposoby. Podchodzimy do tego bardzo odpowiedzialnie — zaznacza Robert Duchniewicz.

Ustawa o desowietyzacji weszła w życie 1 maja. Od 2 maja mieszkańcy, osoby fizyczne, osoby prawne i samorządy mają prawo do składania wniosków o usunięcie i wymianę dóbr publicznych.

SPECJALNA KOMISJA MIĘDZYINSTYTUCJONALNA

Zgodnie z nową ustawą, zakaz obowiązuje w każdej formie utrwalania lub przedstawiania osób, symboli, informacji promujących reżimy totalitarne, autorytarne i ich ideologie.

Aby ocenić, czy obiekty publiczne naruszają zakaz ustanowiony przez prawo, Sejm, na wniosek Centrum Badań Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy, utworzy specjalną komisję międzyinstytucjonalną, w skład której wejdzie dziewięciu członków oddelegowanych z różnych instytucji i organizacji.

Dyrektor generalny centrum, po otrzymaniu opinii międzyinstytucjonalnej komisji, będzie musiał podjąć decyzję w sprawie obiektu publicznego nie później niż w ciągu pięciu dni roboczych. Decyzja o usunięciu takiego obiektu będzie musiała zostać wykonana nie później niż w ciągu trzech miesięcy. ■

Podolak do Merkel: Czy można tak gardzić wolnością?

Przed 19 laty, 1 maja 2004 r., Litwa stała się pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej. W okazjonalnym oświadczeniu premier Ingrida Šimonytė wspomniała Ukrainę, która, jej zdaniem, dziś broni wartości europejskich.

Tymczasem pod adresem byłej kanclerz Niemiec Angeli Merkel posypała się krytyka za prowadzoną przez jej rząd politykę energetyczną oraz wzywaniu do „negocjacji”, by zakończyć wojnę w Ukrainie.

Premier Litwy Ingrida Šimonytė oświadczyła, że wstąpienie Litwy do UE było najlepszą decyzją ekonomiczną i polityczną, która miała bezpośredni wpływ na rozwój kraju. Litwa, jej zdaniem, otrzymała unikalną szansę „na tworzenie społeczeństwa obywatelskiego” i „wzmocnienie swobód i praw człowieka”. W swym oświadczeniu nawiązała też do wojny w Ukrainie. „Dzisiaj Ukraińcy bohatersko bronią nas wszystkich — europejskich wolności, twardo deklarując swoją chęć bycia częścią Unii Europejskiej. Dlatego Litwa i wszystkie kraje UE muszą dalej okazywać wszelką pomoc Ukrainie, musimy pozostać silną i zjednoczoną siłą, która powinna zatrzymać wszelkie imperialistyczne ciągoty” — napisano w oświadczeniu szefowej litewskiego rządu.

MACRON I MERKEL

Po niedzielnej rozmowie telefonicznej z Emmanuelem Macronem, Wołodymyr Zełenski podziękował Francji za dostarczenie Siłom Zbrojnym Ukrainy „potężnego pakietu” uzbrojenia pancernego.

W minioną sobotę na targach książki w Lipsku była kanclerz Niemiec, Angela Merkel, udzieliła wywiadu, gdzie broniła własnej polityki energetycznej polegającej na kupowaniu taniego gazu z Rosji oraz napomknęła o negocjacjach jako możliwości zakończenia wojny w Ukrainie.

Na słowa byłej kanclerz zareagowały strony ukraińska i litew-

■ Rosja nadal atakuje obiekty cywilne w Ukrainie Fot. EPA-ELTA

ska. „Była kanclerz Merkel, która całkowicie uzależniła Europę od rosyjskich nośników energii, tłumaczy się: »Zrobiłam wszystko, żeby Rosja nie zaczęła wojny i dlatego otrzymałam... rosyjski tani gaz«. Fantastycznie. Bo wojna się nie zaczęła, prawda?» — oświadczył doradca prezydenta Ukrainy, Mychajło Podolak. Odniósł się też do kwestii rozmów pokojowych: „I najważniejsze (pytanie): z kim? Z oficjalnie uznanymi międzynarodowymi wojennymi zbrodniarzami? Czy po 430 dniach brutalnej wojny można tak gardzić wolnością, tak jawnie nie zauważać rosyjskich masowych zabójstw i tak otwarcie nienawidzić prawa Ukrainy do samoobrony?”.

ODPOWIEDŹ LANDSBERGISA

W podobnym tonie wypowiedział się na Twitterze szef litewskiej dyplomacji. „Nie prosi się »dwóch stron« o »dyskusję o pokoju« po do-

konaniu inwazji. Najeźdźcy każe się odejść. Ci, którzy chcą pokoju, powinni kierować swoje żądania do Putina, a nie Zełenskiego” — napisał Gabrielius Landsbergis.

O pokoju w Ukrainie wypowiedział się też papież Franciszek. „Teraz trwa misja, która nie jest jeszcze upubliczniona (...). Pokój zawsze buduje się, otwierając kanały, a nie poprzez zamykanie” — powiedział pontyfik dziennikarzom podczas powrotu z wizyty na Węgrzech.

TRWAJĄ ROSYJSKIE ATAKI NA OBIEKTY CYWILNE

W samej Ukrainie Rosjanie nadal ostrzeliwiają obiekty cywilne. W nocy z niedzieli na poniedziałek nad Kijowem obrona powietrzna zestrzeliła wszystkie wrogi pociśki. Natomiast w obwodzie dnipropropietrowskim nie udało się zestrzelić wszystkich rakiet wroga.

6.>>

Podczas ostrzału w Pawłohradzie ucierpiało 25 osób, z czego troje to dzieci.

Poza tym zniszczenia dotknęły 19 bloków wielopiętrowych, 25 domów prywatnych, sześć placówek szkolnych, pięć sklepów. Wcześniej w piątek doszło do ataku raketowego na Humań, gdzie zginęły 23 osoby, w tym sześcioro dzieci.

W poniedziałek Siły Zbrojne Ukrainy poinformowały, że od początku pełnowymiarowej inwazji udało się zlikwidować prawie 200 tys. rosyjskich żołnierzy.

OBAWY PRIGOŻINA

Twórca i właściciel powiązanego z Kremlm prywatnego przedsiębiorstwa wojskowego „Grupa Wagnera”, Jewgienij Prigożyn, w minioną niedzielę powiedział, że ukraińska kontrofensywa ma nastąpić w połowie maja i może „okazać się tragedią dla Rosji”. Komentując sytuację pod Bachmutem, oświadczył, że jeśli rosyjskie dowództwo wojskowe nie zapatrzy jego najemników w większą ilość amunicji, to jego żołnierze będą musieli „wycofać się w sposób zorganizowany albo zostać i umrzeć”.

Zdaniem analityków amerykańskiego Instytutu Studiów nad Wojną (ISW) Prigożyn chce wykorzystać kolejne zmiany w wyższym rosyjskim kierownictwie wojskowym, by otrzymać dostęp do większej ilości broni. Amerykańscy eksperci są zdania, że biznesmen próbuje nakłonić Kreml do przejścia do defensywy na wschodzie Ukrainy.

PRZESZKODY DLA UKRAIŃSKIEJ KONTROFENSYWY

Prof. Mirosław Banasik z Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach, w rozmowie z PAP oświadczył, że ukraińska kontrofensywa nie będzie ani szybka, ani łatwa. Były szef Centrum Zarządzania Kryzysowego MON twierdzi, że przeszkodą dla ukraińskiej ofensywy jest prowadzona od wielu miesięcy przez Rosję inżynierska rozbudowa obrony na okupowanych terytoriach.

„Dzisiaj Ukraińcy bohatersko bronią nas wszystkich” – oświadczyła premier Ingrida Šimonytė **Fot. Marian Paluszkiewicz**

„Oczekiwania Zachodu są bardzo duże i wszystkim się wydaje, że jak zostanie przekazana jakaś tam ilość sprzętu, to od razu Ukraińcy wsiądą do tych wozów i będą wściekle atakować czy nacierać na Federację Rosyjską, ale tak nie jest. Przygotowanie pododdziałów do działań na nowym sprzęcie wymaga długiego czasu” – wytłumaczył swój pogląd na sytuację naukowiec z Kielc.

O rozbudowie systemów obronnych przez Rosjan poinformował

też brytyjski resort obrony. „Umocnienia obronne podkreślają głębokie obawy rosyjskich przywódców, że Ukraina może dokonać poważnego przełomu. Jednak niektóre prace zostały prawdopodobnie zleczone przez lokalnych dowódców i przywódców cywilnych w ramach prób promowania oficjalnej narracji, że Rosja jest »zagrożona« przez Ukrainę i NATO” – napisano w brytyjskim komunikacie. ■

Opr. Antoni Radzenko
na podst.: PAP, ELTA i BNS.

Wołodymyr Zełenski podziękował Francji za dostarczenie Siłom Zbrojnym Ukrainy „potężnego pakietu” uzbrojenia pancernego **Fot. EPA-ELTA**

Wystawa „Legendarne Wilno 700” w stołecznym samorządzie

Ilona Lewandowska

27 kwietnia z samorządzie wileńskim odbyła się wystawa podsumowująca konkurs „Legendarne Wilno 700”, które zainicjowały nauczycielki polskich klas w Gimnazjum im. św. Rafała Kalinowskiego w Niemieżu.

Z inicjatywą zorganizowania konkursu wyszła Krystyna Masalska, nauczycielka historii w Gimnazjum św. Rafała Kalinowskiego w Niemieżu.

— 700-lecie Wilna to bardzo ważne dla nas wydarzenie. Nasza szkoła znajduje się w rejonie wileńskim, tuż za granicą miasta i oczywiście jest z Wilnem bardzo związana. Bierzymy udział w wydarzeniach kulturalnych, odwiedzamy muzea. Chciałam stworzyć inicjatywę, która pozwoli na większą integrację szkół wileńskich i rejonowych wokół tej ważnej rocznicy i myślę, że się udało, bo zainteresowanie konkursem było ogromne — nauczycielka opowiada „Kurierowi Wileńskiemu”.

Konkurs spotkał się z bardzo dużym zainteresowaniem uczestników, nie brakowało również nauczycieli chętnych do włączenia się w prace. Powstał specjalny komitet organizacyjny, w którego skład weszli reprezentanci kółek metodycznych historii i plastyki Wilna i rejonu oraz stowarzyszeń historyków i plastyków. Prace nadeszły nie tylko szkoły z rejonu wileńskiego i Wilna, ale również z placówek, z którymi organizatorka nawiązała współpracę poprzez Wirtualną Szkołę Polską na Litwie, a więc ze Stanów Zjednoczonych, Włoch, Wielkiej Brytanii. Ogółem na konkurs wpłynęły 504 prace z 68 szkół. Prace zostały ocenione w trzech kategoriach wiekowych. Zaś najlepsze 38 prac — zaprezentowano w formie wystawy.

— Bardzo się cieszę, że nasza inicjatywa spotkała się z bardzo dobrym przyjęciem uczniów i nauczycieli. To prawda, że mieliśmy bardzo dużo pracy, bo taka liczba uczestników zobowiązuje, ale widzimy, że tego rodzaju inicjatywy są potrzebne. W naszej szkole współpracowałyśmy z

Swietłana Wojtkiewicz i Krystyna Masalska, nauczycielki Gimnazjum im. św. Rafała Kalinowskiego w Niemieżu

nauczycielką plastyki Swietłaną Wojtkiewicz i lituanistką Anną Mackel. Nasz konkurs był zauważony również poza kręgami szkolnymi. Bardzo miłe słowa wsparcia przesłała nam np. pani Danuta Lipska, prezeska Twórczego Związku Polskich Artystów Malarzy na Litwie „Elipsa”, za co serdecznie dziękujemy — mówi Krystyna Masalska.

Konkurs nie jest jedyną inicjatywą, którą podjęło gimnazjum w Niemieżu, by uczcić jubileusz Wilna. Z tej okazji powstał również album, w którym dwie legendy o początkach miasta zilustrowane

pracami uczniów zostaną przedstawione w pięciu językach.

— Szukałyśmy sposobu, by 700-leciem Wilna zainteresować szkoły polskie i litewskie za granicą. Dzięki pomocy nauczycieli i uczniów, którzy zainteresowali się udziałem w naszym konkursie, legendy znane w wersji polskiej i litewskiej zostały przetłumaczone również na język włoski, angielski i turecki. To ostatnie tłumaczenie jest wyrazem bogactwa naszej lokalnej wspólnoty, bo tłumaczenia dokonała Wspólnota Tatarów Niemieża — zauważa nauczycielka. ■

Fot. organizatorzy

■ Najlepsze 38 prac zostało zaprezentowanych w formie wystawy

Podniesienie świadczeń macierzyńskich ma zachęcić do rodzenia dzieci

Honorata Adamowicz

Rząd zgadza się na podniesienie świadczeń macierzyńskich i z tytułu opieki nad dzieckiem, jak również z tytułu choroby i rekompensowanych dochodów. Na proponowane zmiany niezbędna jest zgoda Sejmu.

„PUŁAP” ZASIŁKU Z TYTUŁU OPIEKI NAD DZIECKIEM

– Obecnie „pułap” zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem nie może być wyższy niż 2 średnie krajowe. Jeżeli rodzic zarabia o wiele więcej niż 2 średnie krajowe, to będąc na urlopie rodzicielskim dużo traci. Dlatego też rodziny, które mają większe niż średnie dochody, są pokrzywdzone. Poprzez zwiększenie pułapu do 3 średnich krajowych chcemy, aby w rodzinach zamożnych także rodziło się więcej dzieci – mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Linas Kukuraitis, wiceprzewodniczący sejmowego Komitetu ds. Socjalnych i Pracy, były minister pracy i opieki socjalnej.

Według ministerstwa na zwiększenie minimalnych kwot świadczeń macierzyńskich, ojcowskich i wychowawczych z budżetu SoDry w drugiej połowie tego roku trzeba byłoby przeznaczyć 1,75 mln euro, a w 2024 r. około 14,27 mln euro.

RODZI SIĘ CORAZ MNIEJ DZIECI

– Dzieci na Litwie rodzi się coraz mniej. W ubiegłym roku w kraju urodziło się około 22 tys. dzieci, chociaż liczba mieszkańców się nie zmniejszyła. Kilka lat temu średnio rodziło się około 30 tys. To bardzo niepokojąca tendencja – zaznacza Kukuraitis.

ŚWIADCZENIE MACIERZYŃSKIE MA ZOSTAĆ ZWIĘKSZONE

Według projektu Ministerstwa Spraw Socjalnych i Pracy, minimalne świadczenie macierzyńskie oraz z tytułu opieki nad dzieckiem ma zostać

zwiększone z 294 do 392 euro przed opodatkowaniem.

Natomiast osoby, które otrzymują minimalne świadczenie, mają mieć prawo do zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy bez zmniejszenia świadczeń w przypadku, gdy dochody takiej osoby nie przekraczają wynagrodzenia minimalnego, czyli 840 euro.

WYDŁUŻONY TERMIN PŁACENIA ŚWIADCZEŃ

Z 14 do 21 dni ma również być wydłużony termin płacenia świadczeń z tytułu choroby osobom, które opiekują się dziećmi w wieku do 14 lat, z 7 do 14 dni – opiekującym się osobami dorosłymi.

Świadczenia mają być płacone również w przypadku opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi, jeśli są leczone ambulatoryjnie.

Według projektu proponuje się wydłużenie okresu wypłacania świadczeń z tytułu choroby dla osób, które dobrowolnie poddały się leczeniu od uzależnień. Termin ma zostać wydłużony z 28 do 40 dni.

LEPSZE WARUNKI DO WYCHOWYWANIA DZIECI

– Staramy się polepszać warunki wychowywania dzieci. Od 1 stycznia na Litwie już weszło kilka zmian, które pomagają młodym rodzicom. Należy myśleć o tym, żeby na Litwie rodziło się jak najwięcej dzieci. Dlatego też myślimy o wszystkich rodzicach. Naszym zadaniem jest zapewnienie dobrych warunków do wychowania dzieci wszystkim rodzinom, bez względu na to, jaki jest ich status majątkowy. Na razie proponujemy takie zmiany, ale już zastanawiamy się, co jeszcze należy zrobić – podkreśla Linas Kukuraitis, wiceprzewodniczący sejmowego Komitetu ds. Socjalnych i Pracy, były minister pracy i opieki socjalnej.

Zmiany w świadczeniach z tytułu opieki nad dziećmi z tytułu ojcostwa miałyby wejść w życie od lipca tego roku. Od początku przyszłego roku miałyby wejść w życie przepisy o minimalnym i maksymalnym wynagrodzeniu wyrównawczym oraz świadczeniach chorobowych. ■

■ Tendencje demograficzne nie są korzystne dla Litwy – władza chce to odmienić **Fot. Marian Paluszkiewicz**

Eligijus Raila: „Entuzjazm wobec Konstytucji sięgał szerokich kręgów litewskiej szlachty”

Ilona Lewandowska

– Dla mnie osobiście Konstytucja 3 maja to jeden z najpiękniejszych, tak dla Polaków jak i Litwinów, momentów naszej historii. Nie tylko pokazaliśmy, że jesteśmy częścią cywilizacji europejskiej, ale znacznie wyprzedziliśmy inne kraje w naszych dążeniach – mówi doc. dr Eligijus Raila, historyk Uniwersytetu Wileńskiego.

ENTUZJAZM DO KONSTYTUCJI BYŁA NA LITWIE POWSZECHNY

Konstytucja 3 maja zaczyna być coraz bardziej znaczącą częścią nie tylko polskiej, ale także litewskiej pamięci narodowej. Co prawda w czasie, gdy odradzała się litewska nowoczesna tożsamość narodowa, czyli na przełomie XIX i XX w. nie był to dokument, który budził entuzjazm Litwinów. Trudno się temu zresztą dziwić, bo jako świadectwo budowania jeszcze silniejszych więzów z Polską nie wpisywała się w tendencje do podkreślania litewskiej odrębności od Korony. Warto jednak zauważyć, że o wiele więcej zaufania do idei Konstytucji wykazywali współcześni jej litewscy patrioci. Jak zauważa historyk, poparły ją wielkie osobowości, jak chociażby uwieczniony na obrazie Jana Matejki tuż obok króla Stanisława Augusta Kazimierz Nestor Sapieha, który choć podczas prac przygotowawczych odnosił się do tego dokumentu z rezerwą, z czasem poparł go bardzo jednoznacznie.

– Entuzjazm wobec Konstytucji sięgał także szerokich kręgów szlachty. Warto przywołać tu choćby postać Tadeusza Korsaka, który nie tylko opowiadał się za Konstytucją, ale również zginął broniąc ustanowionego przez nią porządku w czasie rzezi Pragi. W 1792 r. Konstytucję potwierdziły niemal wszystkie sejmiki litewskie, co jest bardzo dobrym potwierdzeniem

Eligijus Raila zwraca uwagę na jeden, rzadko dostrzegany szczegół: Konstytucja przewidywała zupełnie unikalną możliwość rewizji zawartych w niej przepisów po 25 latach

tę, że litewska szlachta doskonale rozumiała konieczność nowej perspektywy politycznej, jaką otworzył 3 maja. Warto zauważyć, że litewska elita polityczna, bojarzy i szlachta, bardzo aktywnie uczestniczyła w pracach nad Konstytucją. Wiadomo, że 33 proc. litewskich delegatów w ten czy inny sposób brało udział w pracach przygotowawczych nad tym dokumentem, w debatach i obradach. Nowy projekt reform nie był obojętny Litwie, wręcz przeciwnie – przywiązywano do niego ogromne znaczenie – wyjaśnia historyk.

Konstytucję postrzegano jako realną szansę na wyzwolenie się spod rosyjskiej dominacji, co z perspektywy Wielkiego Księstwa Litewskiego miało oczywiście ogromne znaczenie. Z litewskiego punktu widzenia ogromne znaczenie miało również ustalenie wzajemnych relacji między Koroną a Litwą.

– Dokumentem szczególnie ważnym było w tej perspektywie „Zaręczenie wzajemne obojga na-

rodów”, podpisane 20 października, określające szczegółowo dalsze losy unii polsko-litewskiej. To był moment, do którego litewska delegacja przywiązywała ogromną wagę. Juliusz Bardach interpretował to jako wyraz wzajemności: tak jak litewska delegacja poparła postulaty ważne dla Korony, tak Polacy poparli litewskie postulaty, jako sprawy obojga narodów. Nie było więc powodów, by Konstytucji nie popierać – podkreśla Eligijus Raila.

PIERWSZY DOKUMENT W JĘZYKU LITEWSKIM

Choć, jak już wspomniano Konstytucja 3 maja nie cieszyła się wielką sympatią pokolenia przełomu wieków XIX i XX, warto jednak zauważyć, że to właśnie ona, a nie pisma wychodzące z kancelarii Witolda, jest pierwszym w historii dokumentem rozpowszechnionym także w języku litewskim.

10.>>

– Co prawda był to dokument przetłumaczony z polskiego i to na język bardzo odległy od współczesnego litewskiego, z wielką ilością polonizmów, jednak fakt, że ówczesna elita polityczna uznała, że jest do kogo zwracać się w sprawach wagi państwowej po litewsku, ma ogromne znaczenie. To pokazuje zupełnie nową perspektywę – istnienie społeczeństwa, w którym nie brakuje osób czytających po litewsku, które jednocześnie interesują się losami kraju. Ten kierunek był kontynuowany w następnych latach. W czasie powstania kościuszkowskiego niektóre odezwy również tłumaczono na litewski. Docenienie tego momentu zajęło litewskim historykom jednak dosyć dużo czasu. Dopiero nasza współczesna historiografia uznaje tłumaczenie Konstytucji za początek tradycji litewskiego piśmiennictwa politycznego – mówi historyk.

Jak wyjaśnia Raila, początków odrodzenia narodowego na Litwie należy szukać już w XVIII w., w związku z upowszechnieniem idei oświecenia na Litwie, a więc także oświaty czy literatury, przy jednoczesnym docenieniu języka, którym posługiwali się chłopcy. – Już w tym czasie tworzyli w języku litewskim Antanas Klemėtas czy Dionizy Poszka, który zresztą jako szlachcic zaprzysięgał Konstytucję podczas sejmiku. Ogromne znaczenie miał wpływ działań Komisji Edukacji Narodowej na Litwie. Rozwój edukacji w diecezji wileńskiej, który zainicjował biskup Ignacy Masalski, dotyczył także szkół litewskich. Niewątpliwie pokolenie, tak szlachty jak i chłopów, które dorastało w drugiej połowie XVIII w. było już wychowane pod wpływem idei oświecenia – zauważa nasz rozmówca.

KOLEJNE POKOLENIE MIAŁO ZREWIDOWAĆ DOKUMENT

Raila zwraca uwagę na jeden, rzadko dostrzegany szczegół: Konstytucja przewidywała zupełnie unikalną możliwość rewizji zawartych w niej przepisów po 25 latach. – Kolejne pokolenie mogło więc stworzyć prawo odpowiadające bardziej jego realiom. W tym pokoleniu były już osoby takie, jak urodzony w 1793 r.

Simonas Daukantas, pierwszy historyk i etnograf piszący po litewsku. Gdyby nie zabory, zapewne uczestniczyłby w sejmie, rewidującym po ćwierćwieczu zapisy Konstytucji, być może nawet przemawiałby po litewsku. Nie możemy dziś powiedzieć, jakie wówczas postulaty wniosłaby litewska delegacja, ale na pewno by się one pojawiły. Być może to pokolenie dążyłoby do większej niezależności, być może nasze drogi potoczyłyby się analogicznie do dziejów Wielkiej Brytanii i Irlandii. Język litewski mógłby również powrócić po pewnym czasie jako mowa przodków. Nie mam jednak wątpliwości, że świadomość swojej odrębności Litwini by zachowali – uważa historyk.

Według Raili gwarancją trwania litewskiej odrębności jest fakt, że tradycje państwowe Litwy sprzed unii z Polską, były bardzo znaczące. Mogły być one nośnikiem tradycji narodowej także w całkowicie zunifikowanym państwie. – Krótki, ale jednak niezwykle znaczący okres panowania Mendoga, czasy Witolda nie zniknęły z pamięci. Zwracają na to uwagę także polscy badacze, m.in. Juliusz Bardach. Konstytucja nie mogła zniweczyć tradycji, które zakorzeniły się przed jej powstaniem. Pewne zręby odrębności istniały także po Unii Lubelskiej i istniałyby prawdopodobnie

KONSTYTUCJA 3 MAJA PO LITEWSKU

Tak brzmiał fragment rozdziału VIII w tłumaczeniu Konstytucji 3 maja na ówczesny język litewski: *Władzie Sudaus nie gal buti iszpildita nie par Władzie Prowas Prowas-izsdodancios, nie par Karali; tyktay par Sudus tyczioms ant ta reykala pastanawitas yr aprinktas.*

Jest to tłumaczenie następującego fragmentu: *Władza sądownicza nie może być wykonywaną ani przez władzę prawodawczą, ani przez króla, lecz przez magistratury, na ten koniec ustanowione i wybierane.*

w jakiejś formie dalej. Nie jest to rozważanie „co by było, gdyby”, ale wnioski oparte o fakty, które miały miejsce i prowadziły w konkretnym kierunku. Nawet, gdyby Litwa była prawnie tylko prowincją, byłaby to zupełnie inna prowincja niż Małopolska czy Wielkopolska. A taka wyjątkowa prowincja zawsze może liczyć na wyjątkowe prawa, łącznie z prawem do niezależności – zauważa rozmówca „Kuriera Wileńskiego”.

Fot. Marian Paluszkiwicz

TVP
WILNO

Konstytucja 3 maja zaczyna być coraz bardziej znaczącą częścią nie tylko polskiej, ale także litewskiej pamięci narodowej

Wątki wileńskie w obrazie Matejki

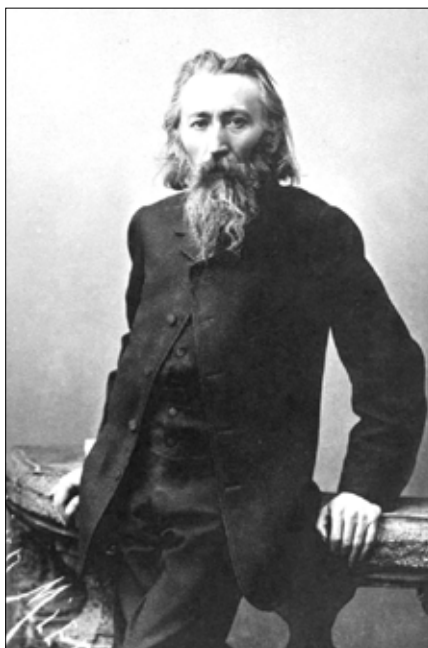
Mija 232. rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Polsko-litewska ustawa zasadnicza miała nie tylko znaczenie polityczne, ale również wywarła wpływ na sztukę. Do najśłynniejszych dzieł malarskich nawiązujących do tego wydarzenia zaliczamy obraz Matejki „Konstytucja 3 Maja 1791 roku”.

Antoni Radczenko

Konstytucja 3 maja faktycznie funkcjonowała trochę ponad rok. Jej uchwalenie przez Sejm spowodowało niezadowolenie części magnatów. 14 maja 1792 r. w niewielkim mieście Targowica, dzisiaj znajdującego się w Ukrainie, oficjalnie została zawiązana konfederacja. Konfederaci, w tym generał artylerii koronnej Stanisław Szczęsny Potocki oraz hetman wielki koronny Franciszek Ksawery Branicki, zwrócili się do Rosji o pomoc wojskową. Faktycznie spisek magnatów został zawiązany kilka tygodni wcześniej w Petersburgu. 18 maja Katarzyna II wydała manifest, w którym m.in. oskarżyła Rzeczpospolitą o prześladowanie Rosjan i prawosławnych oraz obrazę majestatu rosyjskiej cesarzowej. Po wydaniu manifestu wojska rosyjskie przekroczyły granicę. Wojna trwała 2 miesiące. 24 lipca król Stanisław August oficjalnie dołączył do konfederacji, co oznaczało powrót do stanu przed uchwaleniem konstytucji.

POMYSŁ MALARZA

Widzimy, że sam akt prawny funkcjonował bardzo krótko, tym niemniej został ważnym symbolem w polskiej martyrologii. Jeden z najwybitniejszych polskich malarzy Jan Matejko sięgnął po temat Konstytucji 3 maja w 1891 r., czyli w setną rocznicę uchwalenia ustawy zasadniczej. Malarz nie zdążył ukończyć swego dzieła na jubileusz. Powstawaniu dzieła przyglądał się pisarz Marian Gorzkowski, który był powiernikiem słynnego malarza i kilkakrotnie pozował do obrazów mistrza. „Dnia 3 maja, chociaż obraz konstytucji nie był skończony, to jednak całość jego

Jan Matejko namalował obraz o Konstytucji 3 Maja w 1891 roku

Jeden z najwybitniejszych polskich malarzy Jan Matejko sięgnął po temat Konstytucji 3 maja w 1891 r., czyli w setną rocznicę uchwalenia ustawy zasadniczej. Malarz nie zdążył ukończyć swego dzieła na jubileusz.

tak była podmalowaną, że wszystkie szczegóły były już bardzo wyraźne i zrozumiałe; dla uczczenia więc rocznicy konstytucji artysta zrobił więc niebywały dotąd wyjątek i pozwolił ten obraz na półtorej doby w Sali Sukiennic wystawić, gdzie wstęp dla ludu i mieszczan był bezpłatny” – napisał Gorzkowski w książce „Jan Matejko. Epoka lat dalszych, do końca życia artysty, z dziennika prowadzonego w

ciągu lat siedemnastu”. Praca nad obrazem została zakończona 10 października 1891 r. W roku następnym Jan Matejko udał się do Lwowa i przekazał obraz Sejmowi galicyjskiemu. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości obraz trafił początkowo do Krakowa. Później został przetransportowany do Warszawy i do 1938 r. wisiał w gmachu Sejmu. W roku 1938 został wystawiony w warszawskiej Zachęcie.

Po rozpoczęciu się II wojny światowej obraz był przechowywany na strychu Zachęty. W 1945 r. trafił do Muzeum Narodowego w Warszawie.

POCHÓD POSŁÓW

Obraz Matejki przedstawia pochód posłów z Zamku Królewskiego w Warszawie do kolegiaty św. Jana, aby dokonać wraz z królem zaprzysiężenia tekstu konstytucji. Centralną postacią płótna wcale nie jest Stanisław August Poniatowski, tylko marszałek Sejmu Stanisław Małachowski. „Przeważa interpretacja, że Matejko chciał zmarginalizować rolę Poniatowskiego przez ukazanie w centrum Małachowskiego, a władcę – z boku, jako eleganta śpieszącego ku damom. Według Krawczyka (historyk sztuki i autor książki „Matejko i historia” – przyp. red.) samo przedstawienie Stanisława Augusta na obrazie przeczy niejako tej tezie, ponieważ król przeszedł do kościoła korytarzami, nie uczestnicząc w pochodzie. Chcąc zachować wierność przekazom, malarz mógł więc całkiem pominąć tę postać” – pisze Karolina Dzimira-Zarzycka w artykule „Jan Matejko, «Konstytucja 3 Maja 1791 roku»” na portalu Culture.pl.

12.>>

Marszałek Małachowski został pokazany z laską marszałkowską w lewej ręce oraz tekstem konstytucji w prawej. Małachowski był jednym z sygnatariuszy Konstytucji 3 Maja. Po przystąpieniu króla do Konfederacji Targowickiej wydał manifest, w którym ogłosił, że „sejm nadal trwa, a będzie zwołany, jak tylko okoliczności na to pozwolą”. Później udał się na emigrację. Do Polski wrócił w 1806 r., czyli po ostatnim rozbiórze Rzeczypospolitej. W 1807 r. został prezesem rady ministrów Księstwa Warszawskiego. Zmarł dwa lata później.

ZWOLENNICY I PRZECIWNICY

Marszałka na obrazie niosą dwaj posłowie Aleksander Linowski z ziemi krakowskiej oraz i Ignacy Wyssogota Zakrzewski z

Obraz Matejki przedstawia pochód posłów z Zamku Królewskiego w Warszawie do kolegiaty św. Jana, aby dokonać wraz z królem zaprzysiężenie tekstu konstytucji. Centralną postacią płótna wcale nie jest Stanisław August Poniatowski, tylko marszałek Sejmu Stanisław Małachowski.

ziemi poznańskiej, którzy symbolizują Małopolskę i Wielkopolskę. Na obrazie znajdziemy wszystkie ważne postacie z okresu schyłku Rzeczypospolitej. Są zwolennicy konstytucji, jak Hugo Kołłątaj, Kazimierz Nestor Sapieha czy Józef Poniatowski oraz przeciwnicy, późniejszy targowiczanie, Antoni Stanisław Czetwertyński-Światopełk i Antoni Polikarp Żłotnicki. Na płótnie jest widoczny Tadeusz Kościuszko, który w tamtym czasie nie był obecny w Warszawie. Jest też postać bezpośrednio związana z Wileńszczyzną. Po lewej stronie obrazu znajduje się Paweł Ksawery Brzostowski twórca Rzeczypospolitej Pawłowskiej nieopodal Turgiel.

Ważną postacią na obrazie jest przeciwnik konstytucji i reform Jan Suchorzewski, który próbuje zabić własnego syna. Faktycznie poseł przed głosowaniem nad przyjęciem konstytucji lamentował przed królem, że zabije swojego sześciolatniego synka, nie chcąc, aby „żył w niewoli, jaką daje konstytucja”. Prawdopodobnie na słowa szlachcica odpowiedział biskup kamieniecki Adam Stanisław Krasiński: ogolić łeb wariatowi i odesłać do czubków.

Obecnie obraz Jana Matejki znajduje się w zbiorach Zamku Królewskiego w Warszawie. ■

Fot. Wikipedia

■ Obecnie obraz znajduje się w zbiorach Zamku Królewskiego w Warszawie

Z Wilna do Warszawy trzy razy dziennie

Warszawa jest jednym z najpopularniejszych kierunków podróży mieszkańców Litwy – coraz więcej osób wybiera to miasto na weekendowe czy świąteczne wypady. Od teraz stolica Polski będzie jeszcze bardziej dostępna. Przewoźnik autobusowy „Lux Express” zwiększa liczbę kursów i od 28 kwietnia autokary tej firmy będą kursować między stolicami Litwy i Polski trzy razy dziennie.

Liczba kursów między Wilnem a Warszawą jest zwiększana z uwagi na rosnące potoki pasażerów.

Od 28 kwietnia autobusy „Lux Express” będą wyruszać z Wilna do Warszawy o godzinach 7.10, 14.15 i 22.30, a z Warszawy do Wilna o godz. 12.00, 20.30 i 23.45. Podróż autobusem z Wilna do Warszawy trwa 8:30 – 8:45 h, a z Warszawy do Wilna około 8:00 – 8:30 h.

Reforma podatkowa

Za kilka tygodni rząd przedstawi Sejmowi reformę podatkową. Premier Ingrida Šimonytė zapowiedziała to w Sejmie podczas rozpatrywania kilku poprawek do nowelizowanej ustawy, zgłoszonych przez przedstawicieli opozycyjnej Frakcji Demokratów „Vardan Lietuvos”. Reforma podatkowa przewiduje, że próg rocznego dochodu, powyżej którego firmy musiałyby zarejestrować się jako płatnicy podatku od towarów i usług (VAT), wzrośnie od 45 tys. EUR do 55 tys. EUR. Od 2024 r. proponuje się zapłatę zaliczki na podatek dochodowy od spółek, których roczny dochód nie przekracza 500 tys. EUR. Teraz ten limit wynosi 300 tys. EUR. Reforma zakłada wiele innych zmian, które dotyczą samozatrudnionych.

L24.lt, zw.lt

Fot.luxexpress.eu

Kryteria reorganizacji szkół określone przez rząd są sprzeczne z Konstytucją RL

Anna Pieszko

W środę, 26 kwietnia, Sąd Konstytucyjny RL orzekł: regulacje prawne ze strony rządu dotyczące kryteriów, które muszą spełniać samorządowe szkoły ogólnokształcące, są sprzeczne z Konstytucją RL. „Sąd Konstytucyjny wyraźnie orzekł, że rząd i ministerstwo oświaty w dużym stopniu przekroczyli swe kompetencje” – komentuje posłanka Beata Pietkiewicz.

Sąd Konstytucyjny odniósł się do wniosku 57-osobowej grupy parlamentarzystów. Zwrócili się oni do SK, by zbadał on, czy ustalane przez rząd kryteria, od których zależy reorganizacja lub rozwiązanie szkół samorządowych, są zgodne z Konstytucją. Złożony w ubiegłym roku dokument został podpisany przez parlamentarzystów z opozycji: „Chłopów”, socjaldemokratów, Związku Demokratów i in. frakcji. Podpisali go również polscy posłowie, Beata Pietkiewicz, Rita Tamašunienė, Czesław Olszewski.

POGWAŁCENIE IDEI SAMORZĄDNOŚCI

– Uważam za sprawiedliwe orzeczenie Sądu Konstytucyjnego, który wypowiedział się w sprawie pogwałcenia samorządności – mówi posłanka Beata Pietkiewicz w rozmowie z „Kurierem Wileńskim”. – Zgodnie z prawem o samorządności, to właśnie samorząd musi decydować o zasadach funkcjonowania i losie samorządowej szkoły, gdzie i jak może ona działać. To samorząd najlepiej zna potrzeby mieszkańców, wie, w jakiej miejscowości jaka jest liczba dzieci i wie, ile dzieci jest w stanie kształcić. Odgórne, rządowe regulacje w tak ważnej sprawie są naprawdę niedobre dla idei samorządności. Sąd Konstytucyjny wyraźnie orzekł, że rząd i ministerstwo oświaty w dużym stopniu przekroczyli swe kompetencje – komentuje Beata Pietkiewicz.

Jak mówi, potrzebna jest obecnie zmiana kryteriów stosowanych wobec szkół, np. dotyczących minimalnej liczby uczniów (w niesławnym rozporządzeniu resortu oświaty te

Sąd Konstytucyjny orzekł, że rządowe kryteria, od których zależy reorganizacja lub rozwiązanie szkół samorządowych, są sprzeczne z Konstytucją

szkoły, które posiadają mniej niż 60 uczniów, podlegają reorganizacji – przyp. red.), które są istotne nie tylko dla samorządowych szkół mniejszości narodowych, ale też prywatnych placówek edukacyjnych pracujących jako stowarzyszenia.

UWZGLĘDNIĆ SPECYFIKĘ

Kierownik wydziału oświaty i sportu administracji Samorządu Rejonu Solecznickiego Regina Markiewicz komentując decyzję Sądu Konstytucyjnego, mówi, że samorząd od zawsze zwracał uwagę decydentów na specyfikę regionu oraz na to, że nie wolno kompletować klas według tej zasady, którą proponował resort oświaty.

– Podczas tworzenia sieci szkół muszą być uwzględnione regionalne różnice i możliwości konkretnego samorządu. Każdy samorząd na Litwie ma własną specyfikę i inne warunki. Rejon wileński otacza Wilno, my zaś jesteśmy rejonem przygranicznym. Poza tym mamy szkoły mniejszościowe, których nigdy nie skompletujemy w wystarczającej mierze, nakreślonej odgórnie. Ponieważ nie zgodziliśmy się z narzuconym kompletowaniem klas, sprawa znalazła się w sądzie. Teraz Sąd Konstytucyjny orzekł, że rząd, przyjmując rozporządzenie w spra-

wie prawideł tworzenia sieci szkół, naruszył Konstytucję. To potwierdzenie tego, że to realny problem, który trzeba rozwiązać. 139 szkół na Litwie w 2022–2023 roku szkolnym skompletowało klasy mniejsze niż to było wymagane. Podobna sytuacja występuje w 50 samorządach, ale zostaliśmy oskarżeni tylko my – wskazuje Regina Markiewicz.

KRYTERIA WYMAGAJĄ PONOWNEGO ROZPATRZENIA

– Decyzja Sądu Konstytucyjnego w praktyce oznacza, że wszelkie kryteria, które miały wejść w życie w styczniu 2024 r., szczególnie te ilościowe – np. ilu uczniów może być w klasach, czy mogą być te klasy łączone, kiedy mogą one być łączone – na razie nie wejdą w życie. To oznacza, że szkoły mniejszości narodowych, które należały do samorządów, na razie będą rządzić się według poprzednich zasad. Nie będzie potrzeby zamykania tych szkół, jeżeli nie odpowiadają one nowym kryteriom ustalonym przez rząd, a które Sąd Konstytucyjny uznał za niekonstytucyjne – komentuje dr nauk prawnych Katarzyna Bogdziewicz, wykładowczyni na Uniwersytecie Michała Romera w Wilnie.

14.>>

– Decyzję Sądu Konstytucyjnego oceniam pozytywnie. Mówimy tu o szkołach mniejszości narodowych, jednak proponowane zmiany były krytykowane również w innych regionach Litwy, gdzie społeczeństwo rzeczywiście się wyludnia i gdzie zamknięcie szkoły lub zamknięcie gimnazjum i pozostawienie tylko szkoły podstawowej prowadziłyby do wyludnienia. Dla przykładu, gdyby zamknięto szkołę w Neryndze, pozostałoby tam tylko turyści, bo rodziny by powyjeżdżały. Na pewno te kryteria powinny być rozpatrzone od nowa i przyjęte w odpowiednim akcie prawnym – wskazuje dr Katarzyna Bogdziewicz.

ORZECZENIE SĄDU KONSTYTUCYJNEGO

„Zasady reorganizacji sieci szkół samorządowych, gdy kryteria są ustalane przez rząd, są niezgodne z Konstytucją” – orzekł w środę Sąd Konstytucyjny.

SK uznał też za niekonstytucyjne zapisy określające wymogi formalne (ilościowe), jakie muszą spełnić samorządowe szkoły ogólnokształcące.

SK stwierdził, że prawo samorządów do decydowania o sieci szkół nie jest nieograniczone, ale ustawa o oświacie musi określać jasne kryteria, a dopiero potem mogą być one skonkretyzowane w przepisach ustanowionych przez rząd.

„Sąd Konstytucyjny podkreślił, że dopiero po ustaleniu poprzez Ustawę o oświacie kryteriów, jakie muszą spełniać szkoły realizujące programy kształcenia ogólnego, znaczenie poszczególnych kryteriów może być określone w poustawowych aktach prawnych, m.in. w przepisach zatwierdzonych przez rząd” – mówi się w środowisku orzeczeniowym sądu.

Za niezgodne z konstytucją SK uznał pkt 1.2.4 (Szkoły początkowe, progimnazja lub gimnazja, w których uczy się mniej niż 60 uczniów, są reorganizowane lub likwidowane, z wyjątkiem szkół niepaństwowych, ośrodków socjalizacji dziecięcej, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych. Zaleca się przyłączenie lub złączenie szkół, w których programy kształcenia ogólnego są realizowane w tym samym języku nauczania), 1.2.26 (W szkole typu gimnazjum (...) tworzy się co najmniej dwie III klasy gimnazjalne, z wyjątkiem przypadków, gdy może zostać utworzona

jedna III klasa gimnazjum). Przepisy Konstytucji również pkt 1.2.41, 1.2.42, 1.2.42, 1.2.43 uchwały Rządu nr 1110 z dnia 22 grudnia 2021 r., której data wejścia w życie została przesunięta.

Niniejsza uchwała Sądu Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem 2 stycznia 2024 r., aby nie zakłócać procesu edukacyjnego i dać Sejmowi czas na wyeliminowanie sprzeczności.

RESORT OŚWIATY: KONIECZNA KOREKTA

Ministerstwo Edukacji, Nauki i Sportu odniosło się do orzeczenia sądu w komunikacie prasowym. „Ministerstwo zastosowało się do regulacji prawnej, która obowiązuje od 1 lipca 2011 r. Kierowały się nią wszystkie rządy. Sąd Konstytucyjny orzekł, że podstawowe kryteria muszą być określone ustawą, zaś szczegółowe muszą być już ustalone uchwałami rządu. Aby decyzja rządu była zgodna z Konstytucją, konieczna będzie korekta przepisów Ustawy o oświacie” – informuje się w komunikacie. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

TVP
WILNO

■ Obecnie potrzebna jest zmiana rządowych regulacji niezgodnych z litewską Konstytucją

Wolna Białoruś niejedną ma twarz. „Ci chłopcy wyzwolą kraj” (cz. 2)

Publikujemy drugą część wywiadu z prezesem Towarzystwa Kultury Białoruskiej na Litwie Alaksandrem Adamkowiczem. Prócz kontaktów z walczącym na Ukrainie Pułkiem Kalinowskiego, poruszamy temat historyczny – powstającej w Wilnie autonomii prawosławnej pod Patriarchatem Konstantynopola.

Apolinary Klonowski: Pułk Kalinowskiego zapowiada, że wyzwoli Białoruś.

Alaksandr Adamkowicz: To bardzo realny scenariusz, że ci chłopcy i te dziewczyny wyzwolą Białoruś. Mamy w towarzystwie obrazy przez nich namalowane, portrety żołnierzy. Mamy też niektóre ich pamiątki – na przykład kamuflaż, w którym jeden z pierwszych kalinouszczyków zginął (żołnierz Pułku Kalinowskiego, który walczył na Ukrainie z rosyjskim okupantem – przyp. red.).

Myśleliście o wystawie, aby pokazać ludziom te pamiątki, te kontakty z pułkiem?

Gdy galerie słyszą, że to Pułk Kalinowskiego, to nie odpowiadają, milczą.

Spotkał się pan z kimkolwiek z nowych mediów białoruskich?

Współpracujemy najwięcej z Bielsatem i Radiem Racja (nadają z Białegostoku – przyp. red.). Są też miejscowe programy w litewskiej telewizji. Media białoruskie (np. „Nasza Niwa”) otrzymują od nas informacje, ale nie ma wielkiego zainteresowania, ignorują nas, przyczyny nie znamy.

Z tego co wiadomo, prawosławni Białorusini czynią starania, aby odłączyć się od Moskiewskiego Patriarchatu. Na jakim etapie jest ten projekt?

Patriarcha Konstantynopola Bartłomiej I był tutaj w Wilnie, wydał pozwolenia, mamy dwóch prawosławnych kapłanów podlegających Patriarchatowi Konstantynopola. Mielśmy mszę na prawosławną Wielkanoc i przyszło ok. 150 osób, a więc proces ruszył i się rozwija.

Siedziba autokefalicznego kościoła może być w Wilnie?

Towarzystwo Kultury Białoruskiej na Litwie ma kamuflaż, w którym zginął jeden z pierwszych kalinouszczyków – otrzymali to od pułku

Póki co, trudno powiedzieć. Te struktury się tworzą. Prędzej będzie to nie autokefalia, a autonomia, bo do autokefalii musi być biskup, a takiego póki co nie ma.

Niedawno w „Kurierze” pisaliśmy o łacince w białoruskiej „Naszej Niwie” i nie tylko. Jak przewodniczący Towarzystwa Białoruskiej Kultury patrzy na łacinkę?

Sparafrazuję słowa jednego europejskiego filozofa: „Europa kończy się tam, gdzie kończy się łacinka”.

Czyli to ocena pozytywna?

Nie inaczej. Jednak to nie jest sprawa prosta. Historia białoruskiej łacinki ma kilka wieków, nie jeden czy dwa. I z XX w., czy z okresu Kalinowskiego, czy z jeszcze wcześniejszego czasu, czy nawet gdy szło o rodzenie białoruskie i równolegle z cyrylicą drukowano łacinką. Ma ona głębokie korzenie – i pełne prawo do funkcjonowania.

Ale widzę też inną kwestię w sprawie cyrylicy. Pismo cyryliczne na Białorusi ma ponad tysiącletnią historię. Przyszli dwaj apostołowie wschodu, Cyryl i Metody, stworzyli dla Słowian alfabet cyryliczny. Pierwsze latopisy białoruskie, w tym latopis połocki, pisane były cyrylicą. Nasz wybitny drukarz, Franciszek Skaryna, drukował czcionką cyryliczną. Metryki litewskie prowadzone były również cyrylicą.

Moskwa ukradła to pismo. Cemuśmy zatem powinni im to pismo oddawać? Korzystają, stosują jako narzędzie polityczne, a my siedzimy i milczymy. Dlatego uważam, że należy korzystać z obu.

Równolegle?

Tak. Nie odchodzić ani od jednego pisma, ani od drugiego. Oba alfabety to nasz skarb historyczny. No a że Moskale ukradli alfabet...

16.>>

To białoruscy drukarze przyjechali do Moskwy i opracowali dla nich alfabet, nie na odwrót.

Młodzież białoruska niejednokrotnie przechodzi na łacinkę w ramach buntu przeciwko kremlowskiej polityce...

To nie jest do końca poprawne, chociaż rozumiałe. Ale wtedy odrzucamy część białoruskiej historii. Chociaż historia narodu białoruskiego wciąż się tworzy.

I państwa białoruskiego – mówią, że wolnej Białorusi możemy jeszcze nie zobaczyć nawet w tej dekadzie.

Wszystko, co ma początek, ma też koniec. Reżim Łukaszenki dochodzi do końca. I historycznie, i politycznie, a nawet gospodarczo wyczerpał swoje zasoby. Sam też Łukaszenka nie wie do końca, co robić, miota się po kątach. Już szybko zobaczymy wolną Białoruś. Jeszcze w tym dziesięcioleciu.

Reżim Putina również nie jest wieczny. Jest taki żart, ale kontekst pan zrozumie – „jest nie tylko Brześć nad Bugiem, ale i Bóg nad Brześciem”. I nad nimi również jest Bóg i wszystko może się potoczyć w niespodziewanych kierunkach bardzo szybko.

Gdy rozmawiał pan z „Kuriere Wileńskim” (artykuł „Gimnazjum Białoruskie w Wilnie: Alma Mater białoruskiej elity” w 2-3 br., nr 14 (19225)), mówił, że Wilno jak i białoruskie gimnazjum tutaj są kuźnią elit. Czy widać jakieś elity na horyzoncie, czy czas autorytetów skończył się?

Nie powiedziałbym, że jakikolwiek czas się skończył. Możliwe, że tych autorytetów nie ma aż tyle – jak w każdej kulturze, są okresy szczególnie obfite, u Białorusinów to były lata 20. i 30. minionego stulecia. Teraz sam fakt, że wspomniane gimnazjum istnieje, a do tego to, że chętnych jest więcej niż szkoła może przyjąć, jest sytuacją bezprecedensową. Białorusini wracają do swoich korzeni, ciekawość do kultury wzrasta, dlatego sądzę, że nie trzeba się martwić. Przyjdzie czas i postawi wszystko na swoje miejsca. Jak pisał Janka Kupała, „Białorusin był i żyć będzie”.

Gratuluje sukcesów gimnazjum jak i towarzystwa.

Był czas, gdy nie było ani szkoły, ani telewizji. Nie było niczego. A przeżyliśmy i znów wzrastamy. Dlatego nie martwię się.

Ostatnimi czasami w Sejmie mówiono o sankcjach wobec Rosjan i Białorusinów. Co pan myśli na ten temat? (rozmawialiśmy dzień przed głosowaniem, gdy jeszcze nie wiedzieliśmy, czy sejm przelał weto prezydenta ws. obostrzeń wobec Rosjan i Białorusinów, dziś wiemy, że sejm weto przelał – przyp.red.)

Żeby skłócić dwa narody, wystarczy moment, podnieść ręce i, na przykład, przegłosować. Żeby narody pogodzić, trzeba dziesięcioleci. Przed jakimkolwiek głosowaniem czy działaniem trzeba rozegrać się w sytuacji. Litwini, Białorusini i inne narody żyją w jednym państwie od ponad 800 lat. Tak samo nie wolno zapomnieć, że w latach 20. ubiegłego wieku był białoruski batalion, który bronił niezależności Litwy, 52 Białorusinów było nagrodzonych Orderem Wytisa (Pogoni), najwyższym odznaczeniem Litwy. Z kolei 10 Białorusinów otrzymało nagrodę za obronę Sejmu Litwy 13 stycznia 1991 r.

Dlatego właśnie nie można zapominać, że białoruska krew przelewana była za tę ziemię.

A co z agentami Łukaszenki?

Agenci dawno tu już przyjechali i spokojnie żyją, pod przykrywką dyplomatyczną, biznesową, a także wśród uchodźców. Martwić się tym należało wcześniej. Teraz na to za późno. Proponowane obostrzenia byłyby krzywdą dla zwykłych Białorusinów z Białorusi, ale także – jakkolwiek paradoksalnie to brzmi – dla Litwinów z Białorusi. Według tego prawa nie mogą nawet do swojej ojczyzny przyjechać.

Powtórzę się – aby skłócić narody, wystarczy czasem podnieść ręce i przegłosować albo z politycznej mównicy coś negatywnego o innym narodzie powiedzieć, oskarżyć. Aby narody pojednać, to sam pan wie, ile wody w rzece upływa, nim rany się zabliznią.

W czasie przygotowywania do druku, otrzymaliśmy zaproszenie na greckokatolicką mszę świętą na 1 maja w kościele św. Trójcy. Co istotne, choć msze greckokatolickie w języku białoruskim odbywały się od 1990 r., to były zjawiskiem raczej zanikającym. Teraz widzimy wzrost ich popularności, a do wspólnoty dołączył ksiądz Jauhien z Mińska. ■

Fot. Apolinary Klonowski

Adamkiewicz podkreśla, że Białorusini mieszkali we wspólnym kraju przez ponad 800 lat i nie należy podejmować krzywdzących decyzji

Caritas – z szacunkiem i miłością dla potrzebujących

Ponad 2 mln euro – to łączna wartość wsparcia, jakiego Caritas Archidiecezji Wileńskiej udzielił w 2022 r. Pomoc otrzymało ponad 26 tys. osób.

Justyna Giedrojc

Caritas Archidiecezji Wileńskiej opublikował roczne sprawozdanie działalności w zakresie potrzeb duchowych i materialnych człowieka.

„Pomagamy każdemu potrzebującemu. Robimy to z szacunkiem i miłością. Pomoc dociera do potrzebujących dzięki ogromnemu zaangażowaniu wielu ludzi. Realizować naszą misję pomaga 155 pracowników oraz 1 716 wolontariuszy. Z roku na rok zakres udzielanej przez nas pomocy wzrasta. W 2022 r. udzieliśmy pomocy dla ponad 26 tys. osób, o 9 tys. więcej niż rok wcześniej. Zebrane pieniądze, na łączną sumę 2 mln 214 tys. 142 euro pozwoliły na realizację wielu projektów: na udzielenie pomocy uchodźcom wojennym z Ukrainy, czy też szukającym bezpiecznego schronienia uchodźcom z innych krajów. Pomoc dotarła także do mieszkańców Litwy. Otaczamy opieką dzieci, rodziny, zarówno młodzież jak i osoby starsze, ludzi samotnych, biednych, cierpiących przemoc, uzależnienia, wykluczenie społeczne” – czytamy w raporcie Caritasu.

NOWE WYZWANIA

Arcybiskup wileński Gintaras Grušas zauważa, że corocznie społeczeństwo doświadcza coraz to nowych wyzwań.

„Ubiegły rok nie pozwolił na wytchnienie. Każdy zastanawiał się, co począć z migrantami z dalekich krajów, którzy przekraczali granicę Litwy i Białorusi, jak pomóc ukraińskim uchodźcom wojennym, jak wesprzeć naszych mieszkańców, gdy rosnące ceny pogłębiają problem biedy i ubóstwa” – stwierdza Grušas. W należących do archidiecezji wileńskiej dawnych budynkach klasztoru bazylianów (ul. Aušros Vartų) zakwaterowano blisko 90 uchodźców wojennych z Ukra-

■ Centrum socjalne „Betanija” (ul. M. K. Paco 4) ma problemy finansowe

„Pomagamy każdemu potrzebującemu. Robimy to z szacunkiem i miłością. Pomoc dociera do potrzebujących dzięki ogromnemu zaangażowaniu wielu ludzi. Realizować naszą misję pomaga 155 pracowników oraz 1 716 wolontariuszy. Z roku na rok zakres udzielanej przez nas pomocy wzrasta” – czytamy w raporcie Caritasu.

iny. Przez pewien czas w zespole budynków poklasztornych czynny był hotel. W związku z agresją zbrojną na Ukrainę oraz napływem uchodźców wojennych, Archidiecezja Wileńska udostępniła im pokoje hotelowe. Rycerze Kolumba dbają o dostarczenie żywności, szykowanie posiłków oraz zaopatrzenie w najbardziej niezbędne rzeczy. Zaangażowanie w udzielenie pomocy humanitarnej uchodźcom wojennym zjednoczyło parafie. Parafianie pomogli 892 Ukraińcom, którzy ucierpieli na skutek wojny.

POMOC WOLONTARIUSZY

We wszystkich rodzajach działalności Caritasu niezwykle ważna jest praca wolontariuszy.

„Wielu nowych wolontariuszy zgłosiło się do pomocy w Domu Matki i Dziecka; Centrum konsultacji więźniów we współpracy z Caritasem Archidiecezji Kowieńskiej realizuje program pomocy rodzinom uwięzionych. Wydano m.in. książkę dla ich dzieci pt. „Tomas ir mėlynosios letenėlės paslaptis“. Wiele uwagi poświęca się osobom z nałogami; ostatnio opracowano dla nich i już się stosuje nową metodykę terapii poprzez sztuki piękne. Wspólnota Aš esu opiekuje się bliskimi ludźmi uzależnionych.

Prężnie działa też Centrum pomocy dla dzieci i młodzieży Vilties angelas – informuje Audronė Karirienė, kierowniczką Caritas Archidiecezji Wileńskiej

W grudniu ub. r. Caritas otworzył w Wilnie pierwszy na Litwie Centrum Mediacji „In pace“. Łacińska nazwa odzwierciedla misję nowopowstałej placówki – pomóc ludziom świadomie reagować, rozwiązywać konflikty w pokoju i spokoju.

18.>> PRZYCHODZĄ NIE TYLKO PO GORĄCE POSIŁKI

W ub. r. 30-lecie obchodziło centrum socjalne „Betanija“ działające przy Caritasie Archidiecezji Wileńskiej. Codziennie do centrum przychodzą setki ludzi. Można tu nie tylko zjeść, ale też się wykapać, wyprać ubranie czy po prostu napić się herbaty i porozmawiać z ludźmi. Pracownicy socjalni zapewniają profesjonalną pomoc, w centrum dziennym odbywają się koncerty, zajęcia. W każdy piątek pracownik socjalny Centrum Socjalnego „Betanija” wraz z kierownikiem wychodzi na miasto. Odwiedzają miejsca spotkań bezdomnych, rozmawiają z nimi i przekazują informacje o tym, gdzie mogą uzyskać niezbędne wsparcie. W taki sposób nawiązywane są relacje z potrzebującymi. Do centrum może przyjść każdy, kto jest w potrzebie. Aby dostać posiłek czy skorzystać z innych usług, nie są wymagane żadne dokumenty.

STOŁUJĄ SIĘ TU NIE TYLKO BEZDOMNI

Przychodzą także seniorzy, którzy nie są w stanie przeżyć z niskich emerytur. Wielu z nich po zapłaconiu rachunków komunalnych oraz zakupie leków nie ma pieniędzy na jedzenie. Korzystają też z pryszniców i pralki, bo nie stać ich na pokrycie wysokich rachunków za gorącą wodę i prąd. Każdy, kto

„Ubiegły rok nie pozwolił na wytchnienie” – mówi arcybiskup wileński Gintaras Grušas

zgłosił się do centrum socjalnego „Betanija”, zawsze otrzyma pomoc w postaci środków czystości, możliwości skorzystania z kąpielni, pralki, gorącego posiłku, otrzyma także odzież i obuwie.

Placówka także co roku organizuje kolację wigilijną i śniadanie wielkanocne dla najuboższych mieszkańców Wilna.

Obecnie Centrum socjalne „Betanija” (ul. M. K. Paco 4) ma problemy finansowe. Dlatego Caritas zachęca do wsparcia. Można to zrobić dzwoniąc na numer 1454 i w ten sposób przekazując na potrzeby biednych datki w wysokości 5 euro.

Fot. Marian Paluszkiwicz

■ W 2022 r. Caritas Archidiecezji Wileńskiej udzielił pomocy dla ponad 26 tys. osób

Trzy wileńskie kąpieliska z Błękitną Flagą

W tym sezonie letnim aż dziewięć kąpielisk na Litwie, w tym trzy w Wilnie, otrzyma certyfikat Błękitnej Flagi. Oznacza to, że woda tam jest czysta, a otoczenie odpowiednio zagospodarowane i zadbane. Tytuł najczystszej plaży przyznawany jest na jeden sezon. Jak w piątek, 28 kwietnia, poinformowało Litewskie Zrzeszenie Samorządów, Błękitna Flaga będzie w tym roku powiewała na centralnych plażach Nidy, Juodkrantė i Preili na terytorium Samorządu Neryngi, zaszczytny certyfikat otrzymały dwie plaże w Kłajpedzie – Smiltynė I i Melnragė II, plaża przy parku Biruty w Kłajpedzie oraz kąpieliska na terytorium Samorządu m. Wilna – plaża nad jeziorem Balsys (Zielone Jezioro) i plaża w Żyrmunach, które otrzymały ten zaszczytny tytuł trzeci rok z rzędu oraz plaża Wołokumpie I, której ów międzynarodowy certyfikat przyznany został w tym roku po raz pierwszy. Aż 9 kąpielisk z certyfikatem Błękitnej Flagi to rekord dla Litwy.

1 milion euro na projekty sportowe

Każdego roku konkurs wspierania projektów sportowych w Wilnie przyciąga coraz więcej środowisk sportowych. W tym roku wpłynęło prawie 400 wniosków, a dofinansowanie otrzymało aż 198 projektów sportowych – informuje Samorząd Miasta Wilna. Największą część dofinansowania – 400 tys. euro – przeznaczono na wydarzenia sportowe. Na aktywność fizyczną oraz zakup inwentarza i sprzętu – po 300 tys. euro.

Wilnoteka.lt, L24.lt
Fot. wikipedia

Seniorzy z PUTW w Solecznikach szlakiem powstania styczniowego

W tym roku obchodzimy uroczystość 160. rocznicę wybuchu powstania styczniowego i taką samą rocznicę śmierci jej bohatera – płk Ludwika Narbutta, który poległ pod Dubiczami.

Z tej okazji 22 stycznia br. członkowie Polskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Solecznikach wzięli udział w uroczystości, która odbyła się w Ejszyszkach przy pomniku upamiętniającym wydarzenia 1863 roku. Bo właśnie tu, na placu w Ejszyszkach, gromadzili się powstańcy pod dowództwem Ludwika Narbutta, jednego z głównych bohaterów powstania narodowego na Litwie, który swe młode życie poświęcił walce o wolność Ojczyzny.

26 kwietnia słuchacze PUTW wzięli udział w wycieczce szlakiem powstania styczniowego. Tym razem udali się do Dubicz w rejonie

orańskim. Zwiedzanie rozpoczęli od przypomnienia życiorysu utalentowanego dowódcy Ludwika Narbutta, który przedstawiła nauczycielka historii Krystyna Krajewska. Ludwik Narbutt to jeden z najdzielniejszych żołnierzy powstania styczniowego na ziemi lidzkiej. Człowiek nieskazitelnego serca, wielkiej wiary, szanowany przez swoich żołnierzy i lokalną społeczność. Cechował go ogromny hart ducha o nieugiętej energii i wytrwałości. Odważny, prawy i wielki patriota, bohater obydwu narodów – Polski i Wielkiego Księstwa Litewskiego. Z większych zwycięskich bitew nad Moskalami Narbutt stoczył dziewięć, z których najbardziej znane są te pod Rudnikami, nad Mereczanką, w Puszczy Grodzieńskiej, pod Dubiczami i pod Kowalkami. Zdradzony pod Dubiczami przez Bazylego

Karpowicza, 4 maja 1863 r. w okolicach jeziora Pielasa koło Dubicz, oddział Narbutta został rozбит. Ranny dowódca zbroczony krwią, złożony na mchu leśnym, skonał ze słowami na ustach: „Dulce est pro patria mori” (O jak słodko umierać za Ojczyznę). Na grobie Narbutta w Dubiczach uczestnicy wycieczki zapalili znicze i pomodlili się za dusze poległych powstańców. Pomnik wzniesiono w 1933 r. Na pomniku widnieje napis: „1863 za naszą wolność i waszą”, z boku następująca informacja: „Polegli w dn. 4 maja 1863 r. w bitwie pod Dubiczami. Pochowani we wspólnej mogile tu spoczywają bohaterzy powstania narodowego na Litwie”. Informacja zawiera także spis poległych. Ogółem 12 osób.

21.>>

■ Seniorzy z Polskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Solecznikach zwiedzili Muzeum Krajoznawcze w Mereczy.

20.>>

Wstąpiliśmy do kościoła Najświętszego Serca Pana Jezusa w Dubiczach, który słynie z cudotwórczej rzeźby Jezusa, sprezentowanego kościołowi przez królową Bonę.

Dalsza trasa prowadziła do Merecza (lit. Merkinė) – miejscowości nad Niemnem. W dawnych czasach miasteczko Merecz znajdowało się na szlaku wiodącym do Wilna. Seniorzy zwiedzili Muzeum Krajoznawcze, w którym znajdują się eksponaty informujące o życiu mieszkańców Merecza i okolic w owych burzliwych czasach XVI–XIX w. Muzeum zajmuje gmach dawnej cerkwi, która została wybudowana w 1888 r. w czasie zaboru carskiego. Rosjanie wybudowali cerkiew na miejscu zburzonego renesansowego ratusza Merecza, który był ozdobą rynku miasta przez ponad 300 lat. Do budowy cerkwi wykorzystano cegły dawnego ratusza. W muzeum znajduje się popiersie króla Polski i wielkiego księcia litewskiego Władysława IV Wazy. Słuchacze uniwersytetu odbyli wycieczkę po miasteczku z przewodnikiem, który przywołał dużo ciekawych faktów historycznych dotyczących dziejów

tej miejscowości. Zatrzymali się przy domu (zwanym Domem Wazy), w którym żył król Władysław IV Waza. Merecz była przekazana we władanie królewiczowi w 1626 r. Zmarł w 1648 r. Jego serce jest pochowane w podziemiach wileńskiej katedry, zaś ciało spoczywa na Wawelu.

Obok domu odsłonięto pomnik króla Władysława IV Wazy. Warto też pamiętać, że w Mereczu kiedyś spędzał święta Bożego Narodzenia Władysław Jagiełło, który w pierwszej połowie XV w. ufundował istniejący do dziś kościół w stylu gotyckim. Na koszt Władysława IV w 1648 r. kościół przebudowano w stylu renesansowym. Obecnie jest on pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny. Z wieży widokowej, której wysokość sięga 26 m, słuchacze podziwiali krajozaby rezerwatu nadniemeńskiej krainy. W pobliżu Merecza, na terenie parku narodowego, seniorzy zwiedzili wzniesioną pod szklaną kopułą piramidę, miejsce odwiedzane przez szukających zdrowia oraz tych, których ciekawi niezwykle kształt obiektu, jak również historia jego powstania.

Słuchacze PUTW zwiedzili też wyjątkowe miejsce w regionie Dzūkii – Liszkowo. Na stromym brzegu Niemna w Liszkowie wznosi się dominikański zespół kościelno-klasztorny, pochodzący z przełomu XVII/XVIII w. XVIII w. był okresem rozkwitu dominikanów. Wówczas powstał murowany klasztor i kościół. W latach 1990–1997 kościół św. Trójcy odrestaurowano, a w jego podziemiach urządzono muzeum, w którym spoczywają zmumifikowane szczątki dominikanów. Co ciekawe, w kościele zachowały się XIX-wieczne organy, na których grał Konstantinas Čiurlonis, ojciec słynnego kompozytora i malarza Mikołajusa Konstantinasa Čiurlonisa.

Do domu seniorzy wrócili zadowoleni z wycieczki i pełni wrażeń. W imieniu wszystkich wycieczkowiczów serdecznie dziękują samorządowi rejonu solecznickiego za pokrycie kosztów wynajmu autokaru. ■

Jadwiga Sinkiewicz
Prezes PUTW w Solecznikach
Fot. Archiwum Polskiego
Uniwersytetu Trzeciego Wieku
w Solecznikach

■ Zdjęcie na pamiątkę w Kościół św. Trójcy w Liszkowie

Maj – najpiękniejszy miesiąc w sadzie i ogrodzie

Maj to szczególny miesiąc w ogrodzie. Wciąż jest mnóstwo pracy, ale widać również efekty tej, która była wykonana dotychczas.

Jest już piękna trawa w kolorze soczystej zieleni. Zakwitło sporo kwiatów, ciesząc oczy intensywnymi kolorami, kwitną późne drzewa owocowe. Drzewa i krzewy pokrywają się barwą zieleni niespotykaną w innych miesiącach. Jest bajecznie.

BĘDZIE JESZCZE TEGO ZIMNA...

Ale maj bywa jeszcze kapryśny. Będą zimni ogrodnicy (12–14 maja) i zimna Zośka (15 maja), gdy mogą się zdarzyć spore spadki temperatur i przygruntowe przymrozki. Jeśli są już poczynione zasiewy przykryte agrowłókniną, lepiej do 15-go maja jeszcze jej nie zdejmować. A jeśli nie, w tych dniach warto wszystkie wrażliwe rośliny zabezpieczyć i okryć.

A później już hulaj dusza. Można wynosić na zewnątrz te najbardziej nawet wrażliwe na chłody kwiaty i drzewka, które dotychczas były trzymane w pomieszczeniach. Można siać warzywa i zioła, sadzić ziemniaki, pomidory, paprykę, por czy seler. Maj otwiera kolejny etap prac.

WARZYWNIK

Już w pierwszej połowie maja można wysiać do gruntu większość warzyw.

Wysiać można już wszystkie zioła: bazylię, oregano, miętę, tymianek i inne.

Po zimnej Zośce czas najwyższy na wysianie ogórków, melonów, dyni, kabaczków, arbuźów i patisonów.

Wysiewać można kolejną turę sałat, rzodkiewki, najróżniejszych gatunków.

Na początku maja trzeba zadbać o rabaty truskawkowe, które są już na pewno zachwaszczone. Jeśli pojawiły się już odrosty (wąsy), na tym etapie dobrze jest je usunąć, by truskawki skupiały się na owocach. Można również pokusić się o wyściółkowanie

Trzeba zatroszczyć się o wyczyszczenie starych lub ustawienie nowych domków myśliwym szkodników ogrodowych **Fot. Youtube** podłoża pod krzaczkami, truskawki zabezpieczy to przed chwastami, będzie zatrzymywało wilgoć w podłożu a same owoce zawsze będą czyste

SAD I WILCZE PĘDY

W maju w sadzie najważniejsze to spulchnić podłoże wokół drzewek, pozbyć się chwastów i nawozić krzewy i drzewka. Jeśli maj w ogrodzie jest suchy, podlewanie jest koniecznością. Szczególnie tych posadzonych w tym sezonie lub jesienią.

Żeby drzewom i krzewom owocowym zapewnić lepsze owocowanie, trzeba pod koniec miesiąca usunąć część zawiązków, najlepiej tych małych, uszkodzonych czy mających jakieś plamy lub przebarwienia. Nie zapomnieć o wilczych pędach!

Żeby drzewom i krzewom owocowym zapewnić lepsze owocowanie, trzeba pod koniec miesiąca usunąć część zawiązków, najlepiej tych małych, uszkodzonych czy mających jakieś plamy lub przebarwienia. Nie zapomnieć o wilczych pędach!

W maju można odnieść wrażenie, że chwasty rosną o wiele szybciej niż wszystkie inne rośliny. Oprócz zatem wszystkich innych zajęć, trzeba systematycznie pielęgnować rabaty kwiatowe. Jeśli pozwolimy chwastom zawładnąć grządkami, zabiorą naszym roślinom ozdobnym wilgoć, substancje odżywcze i światło. A nas samych będzie później kosztowało sporo wysiłku ich usunięcie.

DRUGA POŁOWA MAJA

To czas na sadzenie petunii, werben, niecierpków, lobelii, smagliczek, goździków, tytoniu ozdobnego i innych roślin. W rozsadniku możemy wysiać rośliny dwuletnie: miesięcznicę dwuletnią, goździki brodate, malwy czy bratki ogrodowe.

Rośliny cebulowe i bulwiaste – jeśli zbyt mocno namnożyły się i tworzą zbyt zwarte kępy cebulice, przebiśniegi, krokusy czy śnieżniki trzeba je wyjąć z podłoża, podzielić, przesuszyć a następnie wysadzić w innych miejscach.

Wszystkie bulwiaste i cebulowe (tulipany, hiacynty, narcyzy), które przekwitły trzeba oczyścić z liści i łodyg, by nie dopuścić do zawiązania się nasion. Na początku maja sadzić w gruncie można mieczyki, begonie, zawilce a w drugiej jego połowie dalie i pacioreczniki. Pamiętać należy, że ich cebule nie zimują w gruncie. ■

Aleksander Borowik
na podst. inf. specjalistycznej

Kalendarz biodynamiczny na maj

1 Poniedziałek		Dobry dzień na sadzenie roślin sprzedawanych w pojemnikach, zwłaszcza iglaków, rododendronów i azalii
2 Wtorek		Siejemy rukolę, koper, szpinak, por, sadzimy rozsądę pora i salaty
3 Środa		Zasilamy nawozami trawnik oraz drzewa i krzewy
4 Czwartek		Dobry dzień na przygotowanie wszelkiego rodzaju gnojówek (z pokrzywy, czosnku i mniszka lekarskiego)
5 Piątek		Usuwanie ręcznie pąki jabłoni i grusz zaatakowane przez kwieciaka
6 Sobota		Wysadzamy mieczyki, dalie, lilie, rozsądę werbeny i astrów
7 Niedziela		Dzielimy i przesadzamy byliny, nawozimy kwitnące kwiaty i krzewy ozdobne
8 Poniedziałek		Przerzucamy przymę kompostownika i ją podlewamy, możemy także założyć nowy kompostownik
9 Wtorek		Przerrywamy wschody kwiatów, marchwi, buraka i pietruszki
10 Środa		Pozbywamy się chwastów z rabat
11 Czwartek		W razie przymrozków zabezpieczamy wrażliwe rośliny
12 Piątek		Wysadzamy rozsądę salaty pora, szczypiorku, siejemy koper
13 Sobota		Dobry dzień na siane fasoli szparagowej i na ziarno, będzie się dobrze przechowywać
14 Niedziela		Przygotowujemy rabaty pod pomidory, dynię cukinię...
15 Poniedziałek		Siejemy do gruntu dynię, cukinię, kukurydzę, kabaczki i słonecznik
16 Wtorek		Usuwanie dzięzki z drzew owocowych
17 Środa		Sadzimy seler korzeniowy, siejemy buraczki, marchew i pietruszkę
18 Czwartek		Dobry dzień na opryski przeciwko szkodnikom, szczególnie mszycom
19 Piątek		Przycinamy krzewy kwitnące wiosną np. forsycję tawułę czy migdałka
20 Sobota		Usuwanie przekwitłe kwiaty roślin cebulowych: tulipanów, narcyzów, krokusów...
21 Niedziela		Rozwieszamy na drzewach owocowych pułapki wabiące szkodniki
22 Poniedziałek		Dobry dzień na pielęgnację trawnika
23 Wtorek		Usuwanie zawiązki owoców uszkodzone przez przymrozki
24 Środa		Dobry dzień na opryski przeciwko chorobom, szkodnikom i chwastom
25 Czwartek		Wysiewamy nasiona kwiatów dwuletnich: fiołków, goździków, bratków...
26 Piątek		Pamiętamy o odpowiednim wietrzeniu tuneli foliowych, szklarni i inspektów
27 Sobota		Przerrywamy buraczki, marchew, pietruszkę...
28 Niedziela		Wysadzamy pelargonie, petunie, lobelie, werbeny i surfinie
29 Poniedziałek		Sadzimy zioła: bazylię, majeranek, tymianek...; a także rozsądę salaty, kapusty i kalafiora
30 Wtorek		Dobry dzień na zbiory szparagów, rabarbaru czy szczawiu
31 Środa		Siejemy fasolę, przygotowujemy gnojówki, zbieramy zioła

 1 kwadra pełnia 3 kwadra nów

Rośliny: korzeniowe, owocowe, liściowe, kwiatowe

Dobre i złe sąsiedztwo roślin

Cebula

Dobrzy sąsiedzi dla cebuli to ogórki, buraki ćwikłowe, pomidory, marchew, por, pietruszka, sałata głowiasta, majeranek, truskawki. Nie znosi sąsiedztwa fasoli, grochu, kapusty i rzodkiewki.

Czosnek

Dobrzy sąsiedzi dla czosnku to: ogórki, pomidory, sałata, skorzonera, marchew, burak ćwikłowy, bazylija, tulipan, lilia, malina, truskawka oraz drzewa i krzewy owocowe. Złym sąsiadem dla czosnku są rośliny kapustne, groch i fasola.

Fasola

Dobrymi sąsiadami dla fasoli są: ogórki, warzywa kapustne, kukurydza, dynia, sałata, rzodkiewka, burak ćwikłowy, seler, szpinak, koper, kminek, szalwia lekarska, aksamitka, truskawki, ziemniaki, cząber ogrodowy i mięta.

Niedobrzy sąsiedzi fasoli to: groch, czosnek, koper włoski, por, cebula.

Kapusta głowiasta, brukselka i kalafior

Tolerują w uprawie współrzędnej fasolę, groch, ogórki, sałatę, marchew, burak ćwikłowy, seler, szpinak, pomidor, bazylię, kolendrę, kminek, miętę pieprzową, szalwię lekarską, tymianek, melisę, nagietka, aksamitkę i nasturcję.

Nie odpowiada im bliskie sąsiedztwo czosnku, pora i cebuli.

Marchew

Dobrze rośnie z grochem, czosnkiem, porem, pomidorem, rzodkiewką, sałatą, skorzoną, cebulą, koprem, majerankiem, miętą pieprzową, szalwią lekarską, nagietkiem i truskawką.

Nie lubi mieć w pobliżu selera.

Str. przygotował Aleksander Borowik
Fot. Pixabay.com

*Słonko majowe
ze snu już wstaje.
We mgłach różowe
wyzłaca gaje.
Przez chmur koronki
patrzy ciekawie.
Biegne przez łąki
kąpać się w stawie.*

*Promyki drzące
po drzewach wiesza.
I budzić śpiące
kwiaty pospiesza.
Wszystko się budzi,
do zajęć wraca.
Ożywia ludzi
radość i praca.*

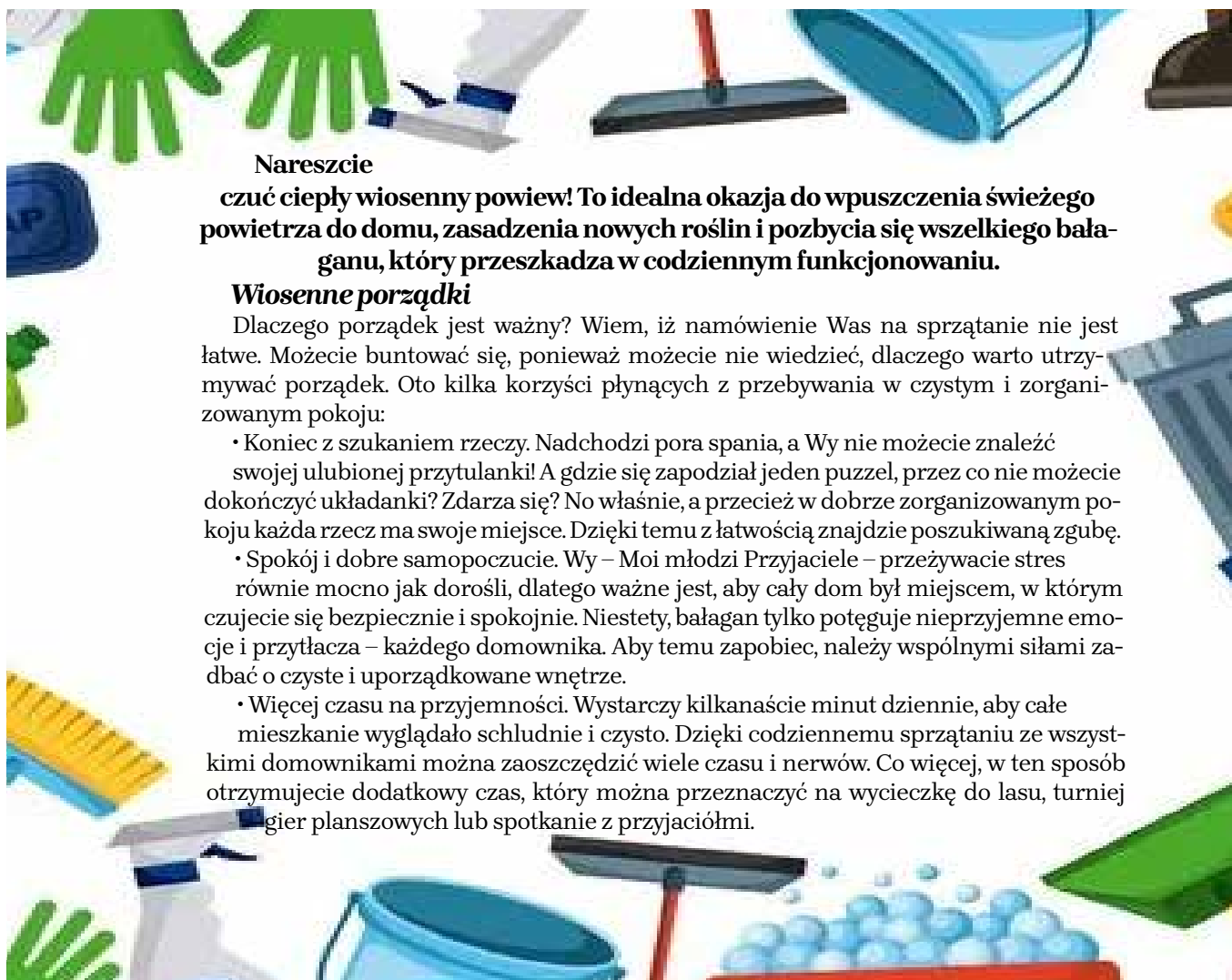
A. Asnyk

**Nareszcie
czuć ciepły wiosenny powiew! To idealna okazja do wpuszczenia świeżego
powietrza do domu, zasadzenia nowych roślin i pozbycia się wszelkiego bała-
ganu, który przeszkadza w codziennym funkcjonowaniu.**

Wiosenne porządki

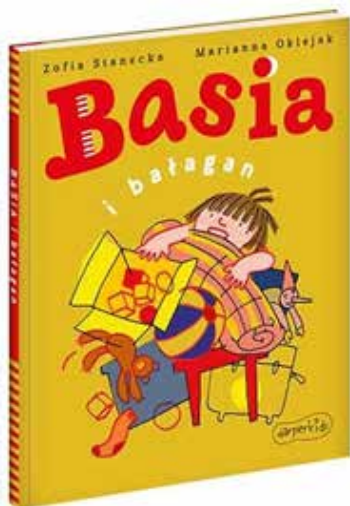
Dlaczego porządek jest ważny? Wiem, iż namówienie Was na sprzątnięcie nie jest łatwe. Możecie buntować się, ponieważ możecie nie wiedzieć, dlaczego warto utrzymywać porządek. Oto kilka korzyści płynących z przebywania w czystym i zorganizowanym pokoju:

- Koniec z szukaniem rzeczy. Nadchodzi pora spania, a Wy nie możecie znaleźć swojej ulubionej przytulanki! A gdzie się zapodział jeden puzzel, przez co nie możecie dokończyć układanki? Zdarza się? No właśnie, a przecież w dobrze zorganizowanym pokoju każda rzecz ma swoje miejsce. Dzięki temu z łatwością znajdzie poszukiwaną zgubę.
- Spokój i dobre samopoczucie. Wy – Moi młodzi Przyjaciele – przeżywacie stres równie mocno jak dorośli, dlatego ważne jest, aby cały dom był miejscem, w którym czujecie się bezpiecznie i spokojnie. Niestety, bałagan tylko potęguje nieprzyjemne emocje i przytłacza – każdego domownika. Aby temu zapobiec, należy wspólnymi siłami zadbać o czyste i uporządkowane wnętrze.
- Więcej czasu na przyjemności. Wystarczy kilkanaście minut dziennie, aby całe mieszkanie wyglądało schludnie i czysto. Dzięki codziennemu sprzątnięciu ze wszystkimi domownikami można zaoszczędzić wiele czasu i nerwów. Co więcej, w ten sposób otrzymujecie dodatkowy czas, który można przeznaczyć na wycieczkę do lasu, turniej gier planszowych lub spotkanie z przyjaciółmi.

Lista obowiązków

Nie wystarczy raz czy dwa posprzątać pokój lub pomóc mamie. Aby wyrobić nawyk odkładania rzeczy na miejsce czy sprzątania po sobie, warto rozpisać obowiązki domowe w widocznym miejscu – np. przypiąć kartkę na lodówce. Tak właśnie robiła Mama Basia w książeczce autorstwa Zofii Staneckiej i Marianny Oklejak „Basia i bałagan”, którą serdecznie polecam Wam i Waszym rodzicom!

Jakie obowiązki mogą znaleźć się na liście?

- wylądowanie naczyń ze zmywarki
- schowanie do zmywarki naczyń po posiłku
- uprzątnięcie pokoju po zabawie / przed snem
- pomoc w przygotowywaniu posiłków
- pomoc w rozwieszaniu prania

Kącik małego ekologa

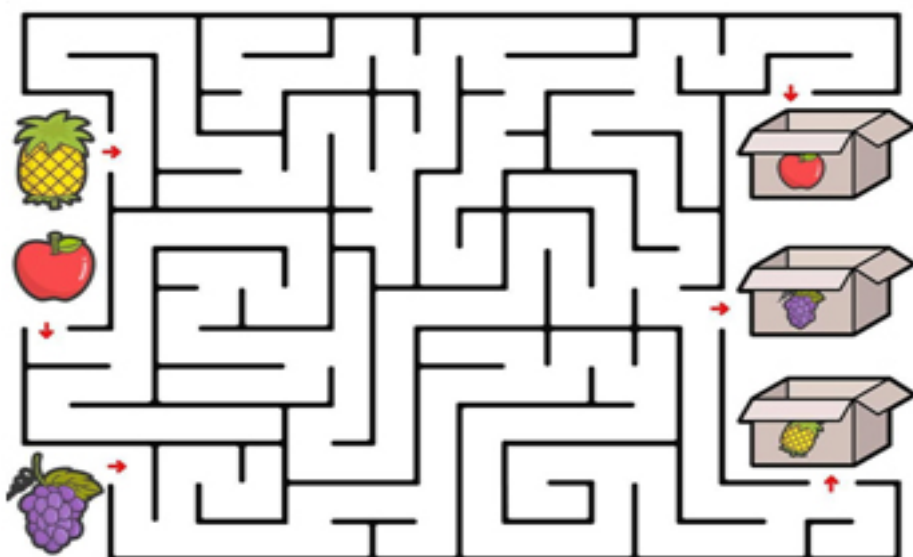
Do czego są potrzebne stare zabawki?

Wielu z Waszych rodziców, a czasami nawet dziadkowie, wciąż pamiętają zabawki, które towarzyszyły im w okresie dzieciństwa i były najbliższe. Czasami przez długie lata ukrywają je na dnie szafy, czasem szczególnie ciekawy egzemplarz zamienia się w nieszablonową dekorację mieszkania, a czasem pamięć o nich trwa jedynie we wspomnieniach.

Te najbardziej solidne zabawki rodzice mają szansę ofiarować swoim dzieciom i w ten sposób przekazać historię rodziny kolejnym pokoleniom. Stara zabawka rodziców uczy szacunku i doceniania rzeczy ważnych. Taki emocjonalny podarunek, stwarza okazję do rozmowy o historii rodziny, kraju, o obyczajach w dawnych czasach i innych kulturach.

Stara zabawka może posiadać wartość nie tylko emocjonalną i edukacyjną, ale także ekologiczną. Uczy tego, że stare przedmioty nie muszą być zbędne, że każdy z nich, niosąc swoją historię, może być powtórnie wykorzystany. Bawiąc się starą, dobrej jakości zabawką, dzieci naturalnie uczą się znaczenia ekologicznej idei wielorazowości, ograniczania konsumpcji oraz nie stosowania przedmiotów jednorazowych.

Pomóżcie Oli poukładać owoce do właściwych skrzynek

Zagadka

*Nie listek, nie kwiatek,
Rośliny zadatek.
Ma go każde nasienie,
najpierw on wrasta
w ziemię.*

Nietypowa akcja strażaków

Strażacy wiele razy udowodnili, że ratują życie nie tylko ludzi, ale także i zwierząt. Strażacy z OSP Dziewki i z KP PSP w Będzinie (województwo śląskie) otrzymali nietypowe zgłoszenie. Tym razem ruszyli na pomoc małemu koziołkowi, który wpadł do głębokiej studni. Akcja służb ratunkowych była skomplikowana. Do wydostania zwierzaka na powierzchnię ziemi konieczne było użycie sprzętu alpinistycznego. Ratowanie koziołka trwało 2 godziny. Strażacy poinformowali, że ssak był w dobrym stanie, ale zasugerowali właścicielce, aby na wszelki wypadek skonsultowała się z weterynarzem.

Fot. Pixabay.com

Pierwsza lalka Barbie z zespołem Downa

Producent Barbie wprowadził do sprzedaży pierwszą w swojej historii lalkę z zespołem Downa. Firma ma nadzieję, że pozwoli ona „zobaczyć w Barbie siebie” większej liczbie dzieci. Lalka została zaprojektowana we współpracy z amerykańską organizacją non-profit National Down Syndrome Society (NDSS). Stanowi ona część linii „Barbie Fashionistas”, w ramach której wyprodukowano również Barbie na wózku inwalidzkim, z aparatem słuchowym czy protetyczną kończyną. Na twarz kampanii promującej nową zabawkę firma Mattel wybrała Ellie Goldstein, która sama urodziła się z zespołem Downa. „Fakt, że dzieci będą mogły bawić się tą lalką i uczyć się, że każdy jest inny, wiele dla mnie znaczy” – napisała modelka. Jak przyznaje, gdy pierwszy raz zobaczyła nową Barbie, poczuła się „bardzo wzruszona i dumna”. „Różnorodność jest ważna. Ludzie muszą zobaczyć, że na świecie jest więcej takich osób, jak ja. Barbie pomoże tego dokonać” – dodała 21-latka.

Ciekawski łoś, który wybrał się do kina

Kino w mieście Kenai na Alasce odwiedził nietypowy gość. Zwierzę nie tylko weszło do środka, ale także poczęstowało się popcornem. Na szczęście jego wizytę uchwyciły kamery monitoringu. Na nagraniu, które podbija sieć, widać, jak do środka niespieszonym krokiem wszedł łoś. Nie interesował się żadnym filmem. Porozglądał się za to chwilę po pomieszczeniu i podszedł do stoiska z popcornem. Tam poczuł się całkiem swobodnie; spokojnie i kulturalnie poczęstował się prażoną kukurydzą. Kiedy przekąska się skończyła, z równie dużą gracją wyszedł z budynku.

Fot. Pixabay.com

Fotomigawka

■ Oryginalna ławka ze starego drzewa w parku w Wilnie Fot. Marian Paluszkiewicz

Gulasz z żołądków drobiowych

Wiesława Lewandowska
autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Gulasz jest bardzo smaczny, można podać go z ziemniakami, kaszą, kluskami śląskimi, czy z kopytkami

Składniki:

- 1 kg żołądków kaczych
- 1-2 marchewki
- 1 pietruszka • kawałek selera
- 1 duża cebula
- 1 łyżka mąki pszennej
- 1 liść laurowy
- 2-3 ziela angielskie
- 1/4 łyżeczki majeranku
- 1/5 łyżeczki papryki słodkiej
- Sól, pieprz
- tłuszcz: olej lub smalec

Wykonanie:

Żołądki kaczki oczyścić, umyć włożyć do garnka, dodać obraną i umytą marchew, pietruszkę, seler. Całość zalać zimną wodą — tak, aby żołądki były przykryte, dodać liść laurowy, ziele angielskie, trochę soli i zagotować. Zmniejszyć grzanie i wolno gotować pod przykryciem, aż żołądki będą miękkie. Trochę to trwa, gdyż żołądki dosyć długo się gotują. Miękkie żołądki wyjąć z wywaru, pokroić je na mniejsze części, można też pokroić je wcze-

Gulasz z żołądków drobiowych kaczych, indyczych, czy kurzych — to tradycyjne danie kuchni polskiej, kiedyś przyrządzane bardzo często, a w dodatku dosyć tanie.

■ Gulasz — tradycyjne danie kuchni polskiej Fot. autorka

niej przed gotowaniem. Na patelni rozgrzać tłuszcz, dodać pokrojoną w piórka cebulę i mieszając lekko ją przesmażyć. Gdy cebula zmięknie i zrobi się złocista dodać mąkę i mieszając zrumienić ją, zrobić tzw. złotą zasmażkę, dolać wywaru z żołądków i wszystko mieszając

zagotować. Do sosu włożyć pokrojone żołądki, doprawić do smaku solą, pieprzem, papryką i majerankiem. Gulasz powinien być pikantny, wszystko zagotować, zmniejszyć grzanie i wolno dusić 10-15 minut. Jeśli sos będzie za rzadki, można jeszcze zaprawić go mąką. ■

Surówka ze świeżej kapusty

Surówki to zdrowe i pyszne dodatki do obiadu, które nie wymagają wiele pracy. Surówka ze świeżej kapusty z dodatkiem marchwi, jabłka, ananasa — to smaczny dodatek zarówno do ryby, jak i do mięsa. Kapusta jest dostępna praktycznie przez cały rok, więc warto ją używać nie tylko gotowaną, ale i surową.

Składniki:

- 1/2 główki kapusty białej • 1 duża marchew • 1 duże jabłko lub 2 małe • 4 krążki ananasa z puszki • 1-2 łyżki soku z ananasa • sól • pieprz • 1 łyżka soku z cytryny

■ Fot. autorka

Wykonanie:

Kapustę obrać z wierzchnich liści, opłukać i drobno poszatkować nożem lub na szatkownicy.

Marchew obrać, umyć i zetrzeć na tarce na mniejszych oczkach. Jabłka obrać i zetrzeć na tarce o dużych otworach.

Kapustę przełożyć do salaterki posypać solą i wygnieść ręką, aby zmiękła i puściła sok. Do kapusty dodać startą marchew i jabłko, wszystko wymieszać.

Ananasa pokroić w kostkę i dodać do surówki. Na koniec doprawić do smaku pieprzem, dodać sok z ananasa i sok z cytryny i wszystko wymieszać. Surówkę przygotować na pół godziny przed obiadem, aby składniki się połączyły i nabrały smaku. ■

Turcja – najczęściej wybierany kierunek wakacyjny

Turcja jest jednym z najczęściej wybieranych kierunków przez klientów krajowych biur podróży. W tym roku ma szansę stać się turystycznym hitem dla mieszkańców Litwy.

Szacuje się, że w tym sezonie letnim co dziesiąty mieszkaniec Litwy spędzi urlop w Turcji, czyli kraj ten odwiedzi ok. 230 tys. osób. Codziennie z wileńskiego lotniska startować będzie 5-6 samolotów, którymi polecą około 2 tys. pasażerów. Bezpośrednie loty będą odbywały się także z lotniska w Kownie.

Do działających już na Litwie operatorów podróży dołączą kolejne dwie firmy. Możliwe nawet, że podaż wakacyjnych ofert do Turcji będzie większa niż popyt, a to niewątpliwie korzystnie wpłynie na ceny wczasów. Na pewno pojawią się tego lata także super oferty last minute. Prognozuje się, że w porównaniu z ub. rokiem tegoroczne wakacje w Turcji będą tańsze. Już teraz odpoczynek w dobrym hotelu kosztuje 200–300 euro, gdy w ub. r. kosztował 450–500 euro. Specjaliści branży turystycznej twierdzą, że jest tak dlatego, że na rynku pojawiły się nowi touroperatorzy.

Już tej wiosny wczasowy all inclusive, z pełnym wyżywieniem, w pięciogwiazdkowym hotelu można kupić za 300 euro od osoby. Mieszkańcy Litwy chętnie korzystają z takich ofert – w kwietniu pełne samoloty z Wilna lądowały na lotniskach przy tureckich kurortach.

„Takie ceny na początku sezonu wakacyjnego nie powinny dziwić. Jednak wyjątkowo tanie oferty w pełni sezonu powinny zastanowić – cudów nie ma, każdy chce zarobić. Jeżeli jakkolwiek firma w pełni sezonu obniża ceny i kusi wyjątkowymi ofertami all inclusive, warto wcześniej sprawdzić, czy jest to uczciwy organizator podróży” – mówi Inga Aukštuolytė, kierowniczka działu marketingu biura podróży Tez Tour.

W ciągu tygodnia to biuro podróży organizuje 20 lotów do Turcji.

Codziennie z wileńskiego lotniska do Turcji polecą 5-6 samolotów
Fot. Marian Paluszkiwicz

Już zarezerwowano ponad połowę miejsc hotelowych na lato. „Mieszkańcy Litwy znowu planują podróże z wczasami, w tym roku robią to podwójnie aktywniej w porównaniu z rokiem ubiegłym. Wszystko wskazuje na to, że w tym sezonie co drugi nasz klient zdecyduje się na wczasy właśnie w Turcji. Rekordowy pod tym względem był kwiecień, prawie wszystkie oferty wakacyjne na maj już zostały wykupione. Najbardziej popularne kurorty wczasowe to Alanya, Antalya, Bodrum. Ludzie podróżują coraz aktywniej – chcą nadrobić okres pandemii, na większą liczbę podróży wpływa także wzrost dochodów” – zauważa specjalistka branży turystycznej.

W ub.r. podróże do Turcji oferowały trzy biura podróży, w tym roku – pięć. „Podróżujących do Turcji będzie więcej, ale konkurencja też będzie większa. Dlatego nie wiadomo, czy wszystkie samoloty polecą pełne” – zauważa Udrius Armalis,

prezes Litewskiego Stowarzyszenia Biznesu Turystycznego. Jest zdania, że jeżeli na Litwie będzie upalne lato, mniej osób wybierze urlop zagranicą. I odwrotnie – deszcze oraz niskie temperatury zmobilizują fanów plażowania i nurkowania do wypoczynku w ciepłych krajach.

„Stronie tureckiej zależy na turystach z Litwy. Turcja straciła rynek rosyjski, białoruski, ukraiński, zaś Litwini w porównaniu z Łotyszami czy Estończykami o wiele więcej podróżują. Nawet, gdy w Egipcie doszło do eksplozji samolotu, litewskie biura podróży pierwsze wznowiły turystyczne loty do Egiptu” – mówi Udrius Armalis.

W tym sezonie międzynarodowy organizator podróży Coral Travel wznowił bezpośrednie czarterowe loty z Kowna do Turcji. Samoloty z litewskimi turystami lądują na najpopularniejszych kurortach Riwier Tureckiej.

Opr. J.G.

TVP WILNO	
7.00	Info Wilno
7.15	Studio Wilno
7.30	Polonia 24
8.20	Rusz się człowieku
8.30	„Dzień pierwszy - 1 maja 2004” film dok.
9.20	Niezłomni polskich kresów
10.00	Przyjaciele Misia i Margolci
10.30	Gra słów
10.55	Zakochaj się w Polsce
11.15	Historia Mediów - Media story
11.40	„Kościuszkowski”. Przewodnik bardzo współczesny” film dok.
12.35	Smaki świata
13.00	Info Wilno
13.05	Studio Wschód
13.30	Szansa na sukces
14.25	Gwiazdowski
14.55	„Krótki film o fladze” film dok.
15.10	S. „Ja to mam szczęście!”
15.30	Astronarium
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20	S. „Stulecie Winych”
17.30	Detektyw Literka
17.40	Przyjaciele Misia i Margolci
18.05	S. „Barwy szczęścia”
18.40	Info Wilno
18.50	vacat
19.00	„Polska w sercu” koncert w Wilnie
20.30	Wiadomości
21.00	Gość Wiadomości
21.15	S. „Korona królów. Jagiellonowie”
21.40	S. „Leśniczówka”
22.05	Dzikie serca
22.55	Informacje kulturalne
23.10	S. „Kasta”
00.05	Info Wilno
LRT TV	

6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.02	Dzień dobry, Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	
8.30	Wiadomości
8.55	S. „Soko Leipzig”
9.40, 23.45	S. „Alpejscy detektywi”
10.30	S. „Ostatni ślad”
11.15	Euromaxx
11.30	Kto i dlaczego?
12.00	S. dok. „Made in Kyoto”
13.00	„Żyjmy czystiej”
13.30	„Notatki przyrodnika”
14.00	15.00, 16.00 Wiadomości
16.15	S. „Z pamiętnika położnej”
17.15	S. „Wszystko dla pań”
18.00	Kto i dlaczego?
18.30	Ważna godzina
19.30	(Nie)emigranci
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	„Podróżująca w czasie”
22.30	Wiadomości Rowerowe
23.00	S. „W sieci Camorry”
	
6.00	Filmy anim.
7.00	Pani chłopka
8.00	S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00	S. „Świeża krew”
11.00	KK2
12.00	Wiadomości
13.20	Pani chłopka
14.30	S. „Miłosne potyczki”
15.30	S. „Złoty chłopak”
16.35	Dobry wieczór, Litwo
18.30	Wiadomości
19.30	KK2
20.00	Będzie wszystkiego
21.00	S. „Potrzebuję miłości”
21.30	Wiadomości
22.30	„Epicentrum” thriller
00.20	S. „Superman i Lois”
LRT PLUS	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej

6.05	Historie rzeczy
7.00	Kto i dlaczego?
7.30	Styl
8.30	Poranny przekładaniec
9.00	Dzień dobry, Litwo
11.30	Wileński Zeszyt
12.00	„Jazzujący profesor” film dok.
13.00	Odblaski
13.30	Spacery
14.00	Dajmy czadu!
15.10	Nie mam tylu lat
15.40	Szkoła kreatywności
15.50	S. „Ostatni ślad”
16.35	Weranda
17.05	„Villa-Lobos-od Bacha do Brazylii” film dok.
18.00	S. „Górski lekarz”
18.45	„Ekspres naukowy”
19.00	7 dni Kowna
19.30	S. dok. „Dynastie. Windsorowie”
20.15	„Szkoła kreatywności”
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.25	MŚ w hokeju na lodzie. Wielka Brytania - Litwa
00.00	Wiadomości DW (ros.)
00.15	Dziś na świecie (ros.)
	
6.00	Seriale anim.
7.45	„Sady marzeń”
8.55	S. „W wirze miłości”
10.00	S. „Mała wdowa”
11.00	S. „Nadzieja”
12.00	S. „Fragmenty życia”
14.00	S. „Miłość i pieniądze”
15.00	S. anim.
16.00	Wiadomości TV3
16.30	TV Pomoc
18.30	TV3 wiadomości
19.30	W centrum uwagi z E. Jakilaitisem
20.00	Pod prąd
21.00	S. „Przekłęci”
21.30	Wieczorne wiadomości TV3
22.30	„Pod przykryciem” dramat
00.35	S. „NCIS: Hawaii”

 BTW	
6.00	S. „Nieśmiertelny”
7.00, 13.30	Zasady mojej kuchni
8.25	S. „Toptun”
9.25, 16.00	S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
10.35	S. „Wezwanie”
11.35, 17.30	S. „Policja Chicago”
12.30	S. „Nieśmiertelny”
14.50	S. „Toptun”
17.00	Dzień info
18.30	Mistrzostwa LKL „Uniclub Casino - Juventus”- „Neptunas”
21.00	„Potępiony” film fab.
23.15	„Pearl Harbor” dramat
	
5.30, 13.00	Nowy dzień
6.30	S. „Jasnowidz”
7.30	Czyste miasta
8.00	S. „Nie wyrzekaj się”
9.00, 19.00	S. „Historia jednego przestępstwa”
10.00	S. „Ochroniarz dzieci”
11.00, 21.25	S. „Cyganecka Lala”
12.00	Kod zdrowia
14.00, 0.30	S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
15.00	S. „Jasnowidz”
16.00, 18.00	Reporter
16.20	Sport. Pogoda
16.30	Litwa na żywo
17.00, 23.30	S. dok. „Jak Hitler przegrał wojnę”
18.20	Sport. Pogoda
18.30	S. dok. „Nieodnaleziona Rosja”
20.00, 22.30	Reporter
20.40	Sport. Pogoda
20.50	S. „Jasnowidz”
22.50	Sport. Pogoda
23.00	Litwa na żywo
	

5.45	S. „Hawaii 5.0”
7.30, 14.00	„Nagi instynkt przetrwania”
8.30	„Przekłęci”
9.00	„E-gazas dugnas”
9.30	S. „Brutto i Netto”
10.30	S. „Simpsonowie”
11.30, 19.00	S. „Żonaty i z dziećmi”
12.00	„Talenty Ameryki”
15.00	S. „CSI. NY”
16.00	S. „Hawaii 5.0”
18.00	S. „Brutto i Netto”
20.00	S. „El Chapo”
21.00	„Tropem bezprawia” thriller
22.50	S. „Bosch”
23.45	S. „Yellowstone”
	
6.00	S. „Kadin”
7.00, 17.00	„Rodzinne melodramaty”
8.00	S. „Zakazany owoc”
9.00	S. „Zranione serce”
10.00	S. „Nieśmiertelnik”
11.00	S. „WaPo Bodensee”
12.00	S. „Dr House”
13.00, 20.00	S. „Prawo i porządek”
14.00	S. „Major Crimes”
15.00	S. „Anupamaa”
16.00	„Zamieśmy się żonami”
18.00	S. „Major Crimes”
19.00	S. „Dr House”
21.00	S. „Morderstwa w Sandhamn”
22.55	S. „Pacific Criminal”
01.05	S. „Spirala”
	
6.20	S. „W pustyni i w puszczy”
8.00	Transmisja Mszy Świętej
8.30	„Kościół z bliska”
9.00	Wiadomości
9.10	„Kwadrans polityczny”
9.25	„Informacje kulturalne”
9.40	S. „Ranczo”
10.40	S. „Komisarz Alex”
11.35	S. „Ojciec Mateusz”

12.35 „Gniazda zamiast wojny” film dok.	00.40 „Młoda Polska - Play” film krótkom.	20.15 „ALARM!”	22.40 „Wojna o trony. Prawdziwa historia Europy”	16.50 „Ma się rozumieć”
13.35 „Pan Tadeusz” dramat		20.30 Wiadomości	23.40 „Księża wolności 1914-1981”	17.00 Informacje dnia
16.20 „Motylem jestem czyli romans 40-latka” komedia	7.15 „Muzyczne pożegnanie. Największe przeboje Krzysztofa Krawczyka”	21.00 Gość Wiadomości	00.15 „Historia w postaciach zapisana”	17.10 „Jestem mamą”
18.00 „Teleexpress”	7.55 „Pożyteczni.pl”	21.15 „Minęła 20.”		17.25 „Przyroda w obiektywie”
18.20 „Jaka to melodia?”	8.30 „Co dalej?”	22.00 „Nie da się ukryć”	6.00 „Misjonarze Afryki - ojcowie biali” film dok.	17.40 „Z bożej apteki”
19.00 „Polska w Sercu” koncert w Wilnie	8.55 „Pytanie na śniadanie”	22.50 „W tyle wizji”	6.30 „Póki nadzieja” film dok.	18.00 Film dok.
20.30 Wiadomości	12.55, 17.30 S. „Barwy szczęścia”	23.30 „W tyle wizji Extra”	7.45 Muzyczne chwile	18.10 „Prosto o gospodarce”
21.20 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	13.25 S. „Dom”	00.00 Info Wieczór	8.00 „Savonia”	18.30 „Zostań żołnierzem RP”
22.00 „Józef Wybicki. Po pierwsze dobro ojczyzny” film dok.	15.00 „30 lat dookoła świata, czyli jubileusz TVP Polonia”	00.30 „W akcji”	8.55 „Poczet wielkich Polaków”	18.45 Muzyczne chwile
23.05 „Miasto 44” dramat	17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”		9.00 Informacje dnia	18.55 „Poczet wielkich Polaków”
01.15 „Resortowe dzieci”	18.00 Teleexpress	7.00 „Był taki dzień”	9.15 „Polski punkt widzenia”	19.00 Modlitwa Regina Coeli
	18.20 „Studio Wschód”	7.02 „Wojna w eterze”	9.35 „Edukacja domowa” reportaż	19.05 Informacje dnia
8.00 „Klasyczne poranki”	18.55 „Nad Niemnem”	7.05 „Informacje kulturalne”	10.00 „Papież Polak do rodaków”	19.15 „Rozmowy niedokończone”
8.25, 14.10, 23.45 „Informacje kulturalne”	19.10 „Studio Lwów”	7.20 „Był taki dzień”	10.30 „Góra Świętej Anny” film dok.	20.25 Święty na każdy dzień
8.50 „Księga Przestrzeni”	19.30 „Informacje kulturalne”	7.25 „Flesz historii”	11.00 Informacje dnia	20.30 „Każdy maluch to potrafi”
9.35 „Zaginione Skarby”	19.45 „Czym żyje świat”	8.00 S. „Wojenne dziewczyny”	11.15 „Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej”	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
9.55 „Mój wujaszek” komedia	20.05 „Gra słów. Krzyżówka”	8.50 „Okrasa łamie przepisy”	12.05 „Mocni w wierze”	21.20 Modlitwa różańcowa
12.00 S. „Rodzina Połańskich”	20.30 Wiadomości	9.15 „Tu wszystko jest Polską”	12.35 Święty na każdy dzień	21.50 „Myśląc Ojczyzna”
13.35 „Polska, jakiej nie znacie” film dok.	21.20 S. „Ojciec Mateusz”	9.40 „Spór o historię”	12.40 „Ma się rozumieć”	22.00 Apel Jasnogórski
14.45 „Wydarzenia aktualne”	23.05 „Polonia 24”	10.15 S. „Janka”	12.50 „Słowo życia”	22.20 Informacje dnia
15.10 „Tuż przed zmierzchem” film dok.	23.35 „Polska w Sercu” koncert w Wilnie	10.45 „Był taki dzień”	13.00 Modlitwa Regina Coeli	22.40 „Polski punkt widzenia”
15.40 „Wojna płci” komedia		10.48 „Józef Wybicki. Po pierwsze dobro ojczyzny” film dok.	13.03 Informacje dnia	23.00 S. „Tajemnica Enigmy”
17.15 „Galeria sztuki na ekranie”	7.00, 11.00 Serwis Info Poranek.	11.35 „Artysta i niepokój wieku. Henryk Sienkiewicz 1846-1916” film dok.	13.20 „Władysław hr. Zamoyski - pan z Wielkopolski - władca Tatr” film dok.	23.45 „Nie bójmy się mówić o raku”
18.20 „Co dalej?”	8.10 „Jedziemy”	12.40 „W kotle historii”	14.25 „Polski chleb” film dok.	00.00 „János Esterházy. Niewymazana historia” film dok.
18.55 „Wielcy, więksi i najwięksi”	9.00 „Jedziemy dalej”	13.15 S. „Biała wizytówka”	14.30 Msza Święta z Jasnej Góry	
19.45 II Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej Opole	9.20 „Minęła 8.”	14.10 „Archiwum zimnej wojny”	15.20 Muzyczne chwile	6.00 Fani czterech kółek
21.00 „Billy kłamca” film fab.	10.10 „Minęła 9.”	15.04 „Skarb Jagiellonów. Polskie dzieje arrasami tkane” film dok.	15.30 „Opiekuńcze skrzydła - Hospicjum św. Anny w Lubartowie” reportaż	9.00 Jak to jest zrobione?
23.15 „Teatr Telewizji – Mąż, żona, dziewczyna i złodziej czyli sceny miłosne z	11.30 Serwis Info Dzień	16.00 „Giganci historii”	16.00 „Piloci. Biało-czerwoni z Dębina” film dok.	10.00 Skarby z szopy
	13.00 Info Raport	16.45 S. „Doręczyciel”		10.30 Walka o bagaż
	14.30 Serwis Info Dzień	18.15 S. „Wojenne dziewczyny”		11.00 Morze złota
	16.30 Info Dzień (17.45 Info Kultura)	19.10 „Było, nie minęło”		12.00 Łowcy staroci
	18.00 „Teleexpress”	19.40 „Oblicza wojny”		13.00 Łowcy staroci: renowacje
	18.15 „Teleexpress Extra”	20.10 „Informacje kulturalne”		14.00 Estremalne jachty
	18.30 „O co chodzi”	20.30 S. „Korona królów”		17.00 Skarby z szopy
	19.00 Panorama	21.00 „Samochody, które podbiły świat”		17.30 Okazja na dom
	19.20, 22.20 Serwis Info Wieczór	21.45 „Od zmierzchu do świtu” film dok.		18.00 Łowcy staroci
	19.35 „O tym się mówi”			19.00 Jak to jest zrobione?
	20.10 Info Kultura			19.30 Jak to działa?
				20.00 Gorączka złota
				22.00 Morze złota
				00.00 Łowcy staroci

7.00 Info Wilno
7.10 Informacje kulturalne
7.25 Polonia 24
7.50 Moda na rodzinę
8.15 Nad Niemnem
8.30 Dzikie serca
9.25 Zwierzaki Czytaki
9.40 Odlotowe opowieści
9.55 Gra słów. Krzyżówka
10.15 Słownik polsko@polski
11.00 Z historii na Ty
11.20 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
11.50 S. „Leśniczówka”
12.10 Qulszoł
12.35 Info Wilno
12.45 Święto Konstytucji - 3 maja
13.05 Całkiem niezła historia
13.15 Va Banque
15.05 S. „Ja to mam szczęście!”
15.30 Jak to działa
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Warto kochać”
17.30 Odlotowe opowieści
17.40 Zwierzaki Czytaki
18.00 Krótka historia
18.05 S. „Barwy szczęścia”
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Wiadomości
21.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
21.25 S. „Leśniczówka”
21.50 Goodbye Soviet Union
23.05 S. „Na sygnale”
23.55 Info Wilno
00.10 Studio Wilno

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry, Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,
8.30 Wiadomości

8.55 S. „Soko Leipzig”
9.40 S. „Alpejscy detektywi”
10.30 S. „Ostatni ślad”
11.15 Euromaxx
11.30 Kto i dlaczego?
12.00 S. dok. „Made in Kyoto”
13.00 (Nie)emigranci
14.00 15.00, 16.00 Wiadomości
16.15 S. „Z pamiętnika położnej”
17.15 S. „Wszystko dla pań”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Euroliga przez LRT. Ćwierćfinał
19.45 „Žalgiris”- „Barcelona”.
22.30 Wiadomości Rowerowe
23.00 S. „W sieci Camorry”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 Pani chłopka
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Świeża krew”
11.00 Będzie wszystkiego
12.00 Wiadomości
13.20 Pani chłopka
14.30 S. „Miłosne potyczki”
15.30 S. „Złoty chłopak”
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Szeszki na 20
21.00 S. „Potrzebuję miłości”
21.30 Wiadomości
22.30 „Crawlspace” thriller
00.20 S. „Superman i Lois”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 (Nie)emigranci
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Wielkim planem
8.30 Wiara i życie
9.00 Dzień dobry, Litwo

11.30 Jesteśmy z Ukrainy
12.00 W sercu Litwin
13.00 Nadzieja po obu stronach Atlantyku
13.30 Euromaxx
14.00 Justina Auškelyte gra Beethovena. koncert
15.25 „Gen ciekawości”
15.50 S. „Ostatni ślad”
16.35 „7 dni Kowna”
17.05 S. dok. „Dynastie. Windsorowie”
17.55 MŚ w hokeju na lodzie. Włochy-Litwa
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Wilno 700. Muzyczna podróż w czasie”
22.00 Finał III Międzynarodowego Konkursu Wokalistów im. Virgilijusa Noreiki
23.35 „Za kulisami” film dok.
00.00 Wiadomości DW (ros.)
00.15 Dziś na świecie (ros.)

6.00 Seriale anim.
7.45 Pod prąd
8.55 S. „W wirze miłości”
10.00 S. „Mała wdowa”
11.00 S. „Nadzieja”
12.00 S. „Fragmenty życia”
14.00 S. „Miłość i pieniądze”
15.00 S. anim.
16.00 Wiadomości TV3
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 W centrum uwagi z E. Jakilaitisem
20.00 „Show dobrego wieczoru”
21.00 S. „Przekłęci”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.30 „Co ty wiesz o swoim dziadku?” komedia
00.40 S. „NCIS: Hawaii”

6.00 S. „Nieśmiertelny”
7.00 Zasady mojej kuchni
8.25 S. „Toptun”
9.25 S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
10.35 S. „CSI Miami”
11.35 S. „Policja Chicago”
12.30 S. „Nieśmiertelny”
13.30 Zasady mojej kuchni
14.50 S. „Toptun”
16.00 S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
17.00 Dzień info
17.30 S. „Policja Chicago”
18.30 S. „CSI Miami”
19.30 S. „FBI”
20.30 Ale numer!
21.00 „Rocky V” film fab.
23.10 „Potępiony” film fab.
01.25 S. „FBI III”

5.30 Nowy dzień
6.30 S. „Jasnowidz”
7.30 Litewskie szkoły
8.00 S. „Nie wyrzekaj się”
9.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
10.00 S. „Ochroniarz dzieci”
11.00 S. „Cyganecka Lala”
12.00 Kultura odpadów
12.30 Stop linia
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
15.00 S. „Jasnowidz”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. dok. „Jak naziści przegrali wojnę”
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 Stop linia
19.00 S. „Historia jednego

przestępstwa”
20.00 Reporter
20.40 Sport. Pogoda
20.50 S. „Jasnowidz”
21.25 S. „Cyganecka Lala”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. dok. „Jak Hitler przegrał wojnę”
00.30 S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”

5.45 S. „Hawaii 5.0”
7.30 „Nagi instynkt przetrwania”
8.30 S. „Przekłęci”
9.00 „Na jednym końcu haczyk”
9.30 S. „Brutto i Netto”
10.30 S. „Simpsonowie”
11.30 S. „Żonaty i z dziećmi”
12.00 „Talenty Ameryki”
14.00 „Nagi instynkt przetrwania”
15.00 S. „CSI. NY”
16.00 S. „Hawaii 5.0”
18.00 S. „Brutto i Netto”
19.00 S. „Żonaty i z dziećmi”
20.00 S. „El Chapo”
21.00 „Szanghajska robota” film fab.
22.55 S. „Bosch”
00.00 S. „Yellowstone”

6.00 S. „Kadin”
7.00 „Rodzinne melodramaty”
8.00 S. „Zakazany owoc”
9.00 S. „Zranione serce”
10.00 S. „Nieśmiertelnik”
11.00 S. „WaPo Bodensee”
12.00 S. „Dr House”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Major Crimes”
15.00 S. „Anupamaa”
16.00 „Zamieśmy się żonami”
17.00 „Rodzinne melodramaty”
18.00 S. „Major Crimes”

19.00 S. „Dr House”
 20.00 S. „Prawo i porządek”
 21.00 S. „Morderstwa w Sandhamn”
 00.50 S. „Spirala”

TVP 1

6.25 S. „Podróż za jeden uśmiech”
 8.00 Transmisja Mszy Świętej
 9.00 S. „Ranczo”
 10.00 S. „Komisarz Alex”
 11.00 „Mikołajek” komedia
 12.45 Święto Konstytucji 3 Maja
 14.15 „Konstytucja 3 Maja” film dok.
 15.05 „Orle jeziora” film dok.
 16.10 „Vabank II, czyli riposta” komedia
 18.00 „Teleexpress”
 18.30 „Trzeci maja, czyli dziś” film dok.
 19.40 „Jaka to melodia?”
 20.30 Wiadomości
 21.20 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
 22.00 S. „Ania”
 00.15 „Ziemia obiecana” film fab.

TVP KULTURA

8.00 Muzyczne poranki
 8.20 „Informacje kulturalne”
 8.45 „Co dalej?”
 9.20 „Res Poloniae”
 10.00 „Pora umierać” film fab.
 12.00 S. „Rodzina Połanieckich”
 13.35 „Różne oblicza Aleksandra Dumasa” film dok.
 14.40 „Pan Tadeusz” dramat
 17.25 „Lauren Bacall, bogini wśród ludzi” film dok.
 18.30 „Księga przestrzeni”
 19.10 „Zaginione

skarby”
 19.20 Bruce Liu. Koncert w 212. rocznicę urodzin Fryderyka Chopina
 21.00 „Mistrz. Jan Matejko znany i nieznan” film dok.
 22.35 „Pułkownik Kwiatkowski” komediodramat
 00.55 „Więcej niż fikcja”

TVP POLONIA

7.00 „Polonia 24”
 7.30 „Stacja Innowacja”
 7.45 „Polacy na ratunek Żydom”
 8.00 „Qulszoł”
 8.30 „Kabaretowe naj”
 8.55 „Pytanie na śniadanie”
 12.45 Uroczystości z okazji Święta Konstytucji 3 Maja
 14.05 „Z ziemi włoskiej do Polski”
 14.25 S. „Ojciec Mateusz”
 16.10 „Kontynent Nadziei. Polacy w Ameryce Południowej” film dok.
 17.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
 18.00 Teleexpress
 18.20 „Znachor” dramat
 20.30 Wiadomości
 21.20 „Excentrycy czyli po słonecznej stronie ulicy” film obycz.
 23.15 Koncert muzyki filmowej

TVP.INFO

7.00 Serwis Info Poranek
 8.10 „Jedziemy”
 9.00 „Jedziemy dalej”
 9.20 „Minęła 8.”
 10.10 „Minęła 9.”
 10.40 Plan dnia
 11.00 Serwis Info Poranek

11.30 Serwis Info Dzień
 12.45 Święto Konstytucji 3 Maja
 14.00 Serwis Info Dzień
 16.30 Info Dzień (17.45 Info Kultura)
 18.00 „Teleexpress”
 18.15 „Teleexpress Extra”
 18.30 „O co chodzi”
 19.00 Panorama
 19.20 Serwis Info Wieczór
 19.35 „O tym się mówi” (20.10 Info Kultura)
 20.30 Wiadomości
 21.00 Gość Wiadomości
 21.15 „Minęła 20.”
 22.00 „Nie da się ukryć”
 22.20 Serwis Info Wieczór
 22.50 „W tyle wizji”.
 23.30 „W tyle wizji Extra”
 00.00 Info Wieczór
 00.30 „W akcji”

TVP HISTORIA

7.00 „Był taki dzień”
 7.02 „Wojna w eterze”
 7.05 „Było, nie minęło”
 7.30 S. „Wojenne dziewczyny”
 8.15 „Opowieść o żubrce: cywilizowanie dzikości” film dok.
 9.10 „Okrasa łamie przepisy”
 9.50 Reportaż
 10.00 „Było, nie minęło”
 10.10 „Był taki dzień”
 10.15 S. „Janka”
 10.55 „Tajemnica Jasnej Góry”
 11.25 „Był taki dzień”
 11.30 „Historia w postaciach zapisana”
 13.15 S. „Biała wizytówka”
 14.15 „Symbol Niepodległej. Święto Konstytucji 3 Maja” reportaż
 14.45 „Było, nie minęło”
 15.10 „Trzeci maja, czyli dziś” film dok.
 16.05 „Dzikie konie.

Opowieść z Puszczy” film dok.
 17.00 S. „Korona królów”
 17.25 S. „Doręczyciel”
 18.10 „Pan Tadeusz” dramat
 20.45 „Był taki dzień”
 20.50 „Odwiedź mnie we śnie” film obycz.
 22.00 „Legiony” dramat
 00.00 S. „Akwarium, czyli samotność szpiega”

TRWA

6.35 „Odbudujmy Pałac Saski!” film dok.
 7.00 „Polska Bretania” film dok.
 8.30 Święty na każdy dzień
 8.35 „Z bożej apteki”
 8.55 „Poczet wielkich Polaków”
 9.00 „Słowo życia”
 9.05 „Polski punkt widzenia”
 9.25 „Každy maluch to potrafi”
 9.40 „Maryja z Nazaretu w Jej Zwiastowaniu” film dok.
 10.00 „Prosto o gospodarce”
 10.20 Muzyczne chwile
 10.30 „Sanktuarium polskie”
 10.50 Święty na każdy dzień
 11.00 Audiencja generalna papieża Franciszka w Watykanie
 12.00 Uroczystość NMP Królowej Polski
 13.00 Modlitwa Regina Coeli
 13.03 Informacje dnia
 13.20 S. „Tajemnica Enigmy”
 14.05 „Jestem mamą”
 14.20 „Jasnogórskie cuda i łaski” film dok.
 15.00 Oratorium o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny

16.00 „Papieska Madonna Jasnogórska” reportaż
 16.50 „Ma się rozumieć”
 17.00 Informacje dnia
 17.10 „Na zdrowie”
 17.30 „Maryja Królowa Polskiego Narodu”
 18.00 „Po stronie prawdy”
 18.50 Muzyczne chwile
 18.55 „Poczet wielkich Polaków”
 19.00 Modlitwa Regina Coeli
 19.05 Informacje dnia
 19.15 „Rozmowy niedokończone”
 20.25 Święty na każdy dzień
 20.30 S. anim. „Opowieści z Księgi Cnót”
 21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
 21.20 Modlitwa różańcowa
 21.50 „Myśląc Ojczyzna”
 22.00 Apel Jasnogórski
 22.20 Informacje dnia
 22.40 „Orędzie na trudne czasy” reportaż
 23.50 „Ku pokrzepieniu serc. Historia Obrazu Matka Boska AK” film dok.
 00.30 „Orędzie na trudne czasy” reportaż

Discovery CHANNEL

6.00, 20.00 Fani czterech kółek
 9.00 Jak to jest zrobione?
 10.00 Skarby z szopy
 10.30 Walka o bagaż
 11.00 Morze złota
 12.00 Łowcy staroci
 13.00 Łowcy staroci: renowacje
 17.00 Skarby z szopy
 17.30 Okazja na dom
 18.00 Łowcy staroci
 19.00 Jak to jest zrobione?
 19.30 Jak to działa?
 22.00 Gwiazdorskie fury
 00.00 Łowcy staroci

IDY TEATRALNE
2023

ORDONÓWNA

05.16
19:00

WILEŃSKI TEATR STARY
J. Basanavičiaus ul. 13 Vilnius

Scenariusz
Sławomir Gaudyn

Reżyseria
Lila Kiejzik

Scenografia
Julija Ciurupa

Światło
Julius Saladžius

Dźwięk i oprawa techniczna
Artur Armacki

Role:

Hanka Ordonówna
Ewelina Saszenko

Michał Radziwiłł
Oskar Wygonowski

Pięlegniarka
Alina Masztaler

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu.
Tel. 8 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. 8 659 57 721

SPRZEDAŻ

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona.
Tel. 8 600 18 083 (Leon)

KAWIARNIA SULTINIAI

- Smaczne pierożki z nadzieniem
- Aromatyczna kawa, herbata
- Szybka obsługa
- Gorące dania

Znajdą nas Państwo w samym centrum stolicy:
Vilnius, Jogailos 6
tel. 262 40 67, +370 5 212 43 91, +370 612 62339

UAB „Krekenavos agrofirma”
SKUPOJEMY BYDŁO
KROWY, CIELICE, BYKI
WEDŁUG WAGI RZEŹNEJ BĄDŹ ŻYWEJ
WAŻY, PŁACI OD RAZU, TRANSPORTUJE
TEL. (8 620) 61179

Serdecznie zapraszamy do wzięcia udziału w I Międzynarodowych Warsztatach Fotograficznych – Soleczniki 2023.

Warsztaty poprowadzi Tomek Sikora (<http://www.tomeksikora.eu/>), wybitny polski fotograf o międzynarodowej renomie, autor kilkudziesięciu wystaw indywidualnych organizowanych na całym świecie. W jego dorobku znajdują się ilustracje do książek, plakaty teatralne i filmowe, wiele prestiżowych realizacji dla europejskich i amerykańskich agencji reklamowych.

Warsztaty odbędą się w Pałacu Balińskich w Jaszunach. Trzydniowy program warsztatów obejmie następujące zagadnienia:

- portret jako opowiadanie o człowieku
- pejzaż i architektura
- happening fotograficzny.

Warsztaty odbędą się w dniach **16-18 czerwca 2023 r.**

Koszt warsztatów: 50 euro.

Koszty dojazdu, zakwaterowania i wyżywienia ponosi uczestnik warsztatów.

Warunkiem wstępnym uczestnictwa jest posiadanie umiejętności fotografowania na poziomie podstawowym.

O przyjęciu na warsztaty decyduje kolejność zgłoszeń.

Zapisy trwają do 2 czerwca 2023 roku.

Organizator: Centrum Kultury Samorządu Rejonu Solecznickiego

Sponsor: Samorząd Rejonu Solecznickiego

Partner: Fundacja Dunajec

Zgłoszenia oraz dodatkowe informacje: **nr. tel.: +370 380 51980, email: jolanta.provlocka@salcininkaikultura.lt**

Więcej niż 20 lat doświadczenia

Plastikowe-aluminiowe OKNA, DRZWI

PODNOŻONE DRZWI GARAŻOWE

Od 189 €

MANO NAMUKAS

Tel.: 8-616-46655, 8-640-22992
www.manonamukas.lt

11 MAJA 2023 r. WILNO

DOM KULTURY POLSKIEJ W WILNIE,
UL. NAUGARDUKO 76

17:00 — PROMOCJA I SPOTKANIE Z HISTORYKAMI Z ODDZIAŁU IPN W RZESZOWIE, AUTORAMI PUBLIKACJI WYDANYCH PRZEZ IPN:

- **OBOZY I WIĘZIENIA SOWIECKIE NA ZIEMIACH POLSKICH (1944–1945).** LEKSYKON, WSTĘP, OPRAC. I RED. NAUK. DARIUSZ IWANECZKO
- **DR KRZYSZTOF A. TOCHMAN, SAMOZWAŃCZY OFICER ZYGMUNT AUGUSTOWSKI. Z DZIEJÓW „WACHLARZA”, OKRĘGU WILEŃSKIEGO AK I KOMUNISTYCZNEJ BEZPIEKI.**

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ
ODDZIAŁ W BIAŁYMSTOKU

Święto Konstytucji 3 Maja – transmisja 2023 (środa, godz. 12.45)

Transmisja z uroczystości państwowych z Placu Zamkowego w Warszawie z okazji 232. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja, z udziałem Prezydenta RP.

Okrasa łamie przepisy – Kuchnia polska. Żury i zakwasy (piątek, godz. 12.30)

Karol Okrasa zaprosi widzów na opowieść o żurach i zakwasach. Kim był wynalazca pieczenia chleba przygotowanego na zakwasie, zapewne nigdy się nie dowiemy. Na pewno takie pieczywo wypiekano już w starożytności. Było ono dużo smaczniejsze niż wypiekane wcześniej płaskie podpłomyki z nieukwaszonej mąki. W tym odcinku Karol spotka się z kolegą, który przygotowuje różne żurki i zakwasy na bazie różnych rodzajów mąki z niezwyklejmi dodatkami. Na bazie jego żurków i zakwasów nasz kucharz przygotowuje trzy potrawy. 1. Zupa rybna na bazie żuru z mąki żytniej i zamarynowanego dorsza. 2. Smażony dorsz w sosie na bazie zakwasu z kiszonych buraków czerwonych. 3. Smażone w głębokim oleju chrupiące kawałki kaczki, z dodatkiem cebuli i zielonego groszku, podane w sosie na bazie żurku z mąki żytniej i zakwasu z buraków.

Dom na głowie – odc. 6 – Bicie małego dzwonu (sobota, godz. 11.05)

Agata jako zaangażowana drużna postanawia zorganizować biwak. Początkowo jej podopieczne są pełne entuzjazmu. W dniu wyjazdu dziewczyna przeżywa szok. Kolejne uczestniczki rezygnują z wyprawy. Drużna jest załamana. Z depresji niespodziewanie wyciąga ją ojciec, który postanawia przypomnieć sobie młode lata i zabawić się w harcerza.

